

Kim Hải

Cánh diều mơ ước

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Cánh Điều Mơ Ước

Kim Hải

Chia sẻ ebook: <https://downloadsach.com>

Follow us on Facebook: <https://facebook.com/caphebuoitoi>

Table of Contents

- [1.](#)
- [2.](#)
- [3.](#)
- [4.](#)
- [5.](#)
- [6.](#)
- [7.](#)
- [8.](#)
- [9.](#)
- [10.](#)

1.

Năm nay, mùa hè đến sớm. Nắng tháng Tư tràn trề đổ xuống khắp nơi, dát vàng từng khóm tre già, chan hoà những gốc rạ với đất cày đến nỗi nhìn xa khó thể phân biệt được đâu là rạ, đâu là đất màu nhộm nắng. Không khí thơm thơm mùi mật hoa, cây cỏ. Lá tươi xanh hơn hử chuyện trò xôn xao với gió. Con đường nhỏ bao quanh làng sáng lên như một dải bạc, vòng vèo rồi mất hút vào lũy tre sẫm màu, xa tít.

Tôi ngồi trên đám cỏ tóc tiên mềm mại. Cái đầm lớn ven đường đến khúc này bắt đầu cạn dần, sen súng chen nhau nở đầy che giấu lớp bùn sánh bên dưới. Những tiếng động bí ẩn đầu đó thỉnh thoảng lại nổi lên phá tan cảnh thình lặng của buổi xế đường quê. Tôi chờ mặt trời xuống. Cái mâm đồng rực rỡ kia còn chói chang trên bầu trời xanh ngắt. Bây giờ, nó đang sáng ngời như một tấm kính lửa hừng hực, nhưng lát nữa đây, những tia lửa ấy sẽ thu lại, màu vàng chói sẽ dịu đi, đậm hơn rồi chuyển thành màu vàng cam. Cái vành tròn mặt trời hiện rõ như vành nón lá và sẽ không còn hắt vào mắt tôi những sợi vàng nóng bỏng. Tôi có thể neho mắt nhìn thẳng vào nó, mặt đối mặt thách thức. Rồi sung sướng biết bao khi nó thua cuộc lẩn trốn dần sau ngọn núi Phước Tường. Cảnh tượng tuyệt vời ấy, niềm vui bí ẩn ấy thu hút tôi không rời cho đến khi bầu trời chỉ còn màu xanh ngự trị với những đám mây vàng đầu núi chuyên chở chút hào quang còn sót lại.

Mặt trời vẫn còn ngao nghể đồ nằng. Tôi thì thầm một mình "Hãy đợi đấy!" Rồi xê dịch ra phía bờ đầm để tìm theo dấu một con ếch vàng vừa nhảy xuống.

- Tìm con ếch hả?

Tiếng thì thầm ngập ngừng bên tai làm tôi giật nảy người. Một chú bé trạc bằng tuổi tôi đang dõi mắt theo vệt đi của con ếch. Có lẽ là một đứa chăn trâu. Cái quần đen bạc màu, cái áo ca rô lem luốc hở bụng, tay vung nhẹ nhẹ một cây roi bằng tre nhỏ rí. Xế xế đó, dưới cánh đồng trơ trụi, một con trâu đứng thành thoi nhai cỏ từ lúc nào bên bờ đắp. Tất cả chứng tỏ tôi đoán không sai. Tôi không quen nó và cũng chẳng chịu nghĩ rằng mình quen biết với một thằng bé chăn trâu, nhưng giữa cảnh thinh lặng êm ả của một buổi chiều dễ chịu như hôm nay, tôi dậm mau mẩn gât đầu:

- Ừa, nó chui xuống dưới cái lá sen có hột nước to ở trên đó... chắc nó bơi xa rồi.

Để trả lời tôi, chú bé nhảy ngay xuống đầm. Đôi chân lún bùn lộp ộp theo mỗi bước đi. Nó vẫy vèo thân hình, nhanh nhen vạch những lá sen to.

- Thoát đầu cho khỏi.

Thoắt một cái, chú bé đã vin bờ, nhún người phóc lên, tay cầm chặt con ếch vàng đang vươn chân giãy dụa.

- Trời ơi, mày làm gì vậy? Sao bắt nó?

- Nấu cháo. Con ếch ngon bá cháy. Con này mập quá. Có lấy không?

Cả nhà vẫn chê tôi là một thằng bé uỷ mị nếu không muốn nói là nhát gan. Bố tôi thường đùa bảo tôi cốt cin gái, do sự lằng lằng hoặc gì đó, mẹ bà đã nắc nỏ. Thực sự, tôi không thích trò đùa tinh nghịch, ác độc của lũ bạn cùng tuổi. Đối với tôi, mỗi sinh vật, cây cỏ đều giống như tôi, nghĩa là có tiếng nói riêng, đời sống riêng theo cách của chúng. Tôi không hiểu vì đâu tôi lại có ý nghĩ đó, nhưng quả thật khi nhìn lũ kiến, đôi chim, quan sát chúng, tôi hình như đã nghe được phần nào mẩu chuyện mà chúng kể cho nhau. Hoặc nhìn dòng nhựa chảy từ thân cây bị chặt gãy, tôi nghe như có tiếng kêu than, đau đớn qua tiếng xào xạc của lá. Bố cho là tôi nhiều tưởng tượng, nhưng tôi tin đó là có thật. Vì vậy, giờ đây nhìn thằng bé chặn trâu kẹp chặt con ếch giữa mấy ngón tay và nghe tiếng rin rít nho nhỏ cùng bốn cái chân quơ đạp, chắp lại như cầu vồng, lòng tôi bùng lên nỗi giận tức. Tôi đứng thẳng dậy, nói như hét:

- Mày có thả nó ra không? Thả ra, tao bảo mày thả ra. Đồ độc ác.

Thằng bé ngơ ngàng nhìn tôi. Có lẽ vì quá ngạc nhiên hơn là hiểu lời tôi nói, nó lỏng tay buông rơi con ếch xuống đất. Con ếch ngã ngửa bụng, loi choi chồi đạp. Thuận chân, thằng bé đá phóc một cái, con ếch văng xuống đầm, biến mất dưới đám lá sen xanh ngắt.

- Tui...tui có làm gì đâu?

Thằng bé ấp úng phân bua. Cơn giận trong tôi vẫn chưa nguôi. Tôi quay phắt người đi không thèm nói thêm lời nào nữa. Thằng bé lần chần một chút rồi lủi thủi đi về phía con trâu. Tiếng ghé ọ ồm ồm như lời chào hỏi thân mật. Tôi quay lại. Thằng bé đang vuốt ve lưng trâu và ghé sát vào tai trâu như thì thầm chuyện gì. Thỉnh thoảng, nó giật lên một nhúm rạ khô chà xát bụng trâu. Con vật ý chừng thoải mái, ngẩng đầu, vừa nhai vừa kêu lên những tiếng ghé ọ. Cảnh tượng ấy khêu gợi óc tò mò, tôi quên mất câu chuyện vừa rồi, hỏi to:

- Mày nói chuyện gì với con trâu vậy?

Thằng bé nhìn tôi toét miệng cười:

- Tui biểu nó ăn cho no, cho lẹ còn về chuồng.

- Về chi sớm vậy? Mặt trời chưa lặn mà.

- Chờ mặt trời lặn là trễ rồi.

Hai ba câu chuyện, chúng tôi lại ngồi im vì không biết nói với nhau gì nữa.

Mặt trời xuống chập chập quá chừng, mặc dù ánh sáng đã dịu đi nhiều. Thằng bé bắt đầu dẫn trâu lên mặt đường. Nó vừa đi vừa nhìn tôi tò mò hỏi:

- Ủa, không về hả? Bộ chờ nơm cá hả? Ủa, bữa nay không có trăng, khảm đó.

Tự nhiên tôi buột miệng:

- Đâu có, chờ mặt trời lặn.

Thằng bé thộn mặt nhìn tôi. Một lát nó toét miệng cười:

- Giả bộ hoài.

Nói xong, nó thót lên lưng trâu, miệng suýt ọ thúc trâu đi. Con trâu thủng thỉnh bước như một kẻ nhàn du.

Bóng thằng bé và con trâu xa dần. Con đường nhỏ trở nên im vắng. Mặt trời đang khuất dần sau núi. Tôi ngẩn người nhìn. Tấm gương màu vàng cam rực rỡ như một khối lửa mềm sóng sánh vẫn bí mật và huy hoàng như mọi ngày. Tôi muốn có một ai đó bên cạnh để nói lên những ý nghĩ của mình, để cùng chiêm ngưỡng và đồng cảm về một cảnh vật tuyệt vời, lạ lẫm và vô cùng bí ẩn.

2.

Ếch nhái là những động vật có xương sống, có cấu tạo thích nghi với đời sống vừa ở nước, vừa ở cạn. Chúng là những động vật có 4 chân đầu tiên có khả năng di chuyển và hô hấp ngoài môi trường nước...

Ếch nhái là những động vật có ích cho nông nghiệp vì chúng tiêu diệt được rất nhiều sâu bọ...

Các em nhớ vẽ cẩn thận vào vở chu trình phát triển và sinh sản của ếch, dùng bút chì màu ghi rõ thứ tự từng giai đoạn... "

Tôi chăm chú vẽ, cố tô đậm cái đuôi của các chú nòng nọc con. Cái đuôi trong hình vẽ thì cứng còng, nhưng dưới đầm nước, chúng di chuyển linh động và mềm dẻo lạ thường. Tôi nhớ đến những cái chấm đậm tròn trĩnh như hạt đậu, ngoe nguẩy cái đuôi tí tẹo bơi lội lằng

xăng như bận rộn chuyện gì quan trọng lắm. Trái với chú ếch con, khi đã rụng đuôi lên bờ và phát triển khá lớn, chúng dường bệ tựa một lão già mập béo.

Nhưng con ếch chiều hôm qua thì ủ rũ và hoảng loạn. Bị một phen sợ hãi, giờ này chắc anh chàng hủ vía không dám dạo chơi lảng nhãng nữa. Nghĩ vậy tôi bất giác mỉm cười một mình.

- Ê Linh, khoái chí cái gì mà cười mỉm chi hoài vậy?

Tôi ngược nhìn Hoài, nó đang loay hoay vẽ con ếch nhưng nom chẳng khác nào củ khoai lang có chân. Vừa vẽ nó vừa nhìn sang vở tôi với vẻ cảm phục. Tôi đùa:

- Cười con ếch của mày chớ cười ai. Con ếch của mày là kỳ quan thứ 8 trên thế giới nếu nó thực sự có trên đời này.

Hoài đẩy quyển vở ra thở dài:

- Tao chán môn sinh vật quá, vẽ hoài vẽ mãi...

Có tiếng thước gõ nhẹ lên mặt bàn.

- Các em im lặng vẽ và nhớ ghi vào vở kéo quên, tuần sau giờ thực tập sinh vật, mỗi tổ kiểm một con ếch để mổ quan sát cấu tạo bên trong.

Thằng Hoài kêu tôi:

- Đến phiên mày đó, nhưng số mày sướng, ếch mùa này thiếu gì. Đi rảo bờ đầm là có cả chục. Làm biếng bỏ tiền ra chợ mua, tha hồ lựa. Tháng trước tao nhằm con chuột, thứ đó linh để sợ nó trốn biệt tích, ba ngày liền không ra một con, cuối cùng tao phải lén má mở nắp hủ gạo mới bắt được một chú chuột nhắt. Bữa đó, má tao la tao quá trời còn bắt lợm cút chuột trong gạo nữa.

- Thôi im đi, chép bài kia, cô xuống đó.

Tôi không muốn nói chuyện thêm, một phần sợ cô la, một phần đang lo ngay ngáy chuyện bắt ếch. Tôi sợ phải tự tay bắt các con vật nhỏ bé rồi đưa chúng vào chỗ chết. Từ hồi đầu năm tới nay, tôi toàn đùn đẩy cho các bạn, lần này không chạy thoát vì chỉ còn tôi là đứa duy nhất chưa làm bốn phần trong tổ. Tôi vừa sợ vừa không thích làm đau các con vật. Nhưng biết làm sao, chúng tôi phải học. Mỗi lần nhìn thấy ánh mắt chờ đợi của một con vật hoặc nhìn trái tim tí xiu của chúng đập dồn dập giữa lồng ngực phanh nát, người tôi như đang bị cực hình, bụng nóng bỏng nỗi thương hại nhưng lại không dám nói ra vì sợ bạn cười là vớ vẩn, chết nhất.

Còn bây giờ tôi phải làm sao đây khi tự mình sẽ tìm bắt một con ếch rồi mổ xẻ nó.

- Em làm sao mà mặt tái mét vậy? Đau hả?

Tiếng cô giáo ân cần hỏi bên tai. Tôi ấp úng lắc đầu:

- Dạ thưa cô, không có gì.

- Cô nhận xét thấy em hơi yếu về phần thực tập sinh vật đó. Em nên tập mồi trước ở nhà cho thuần tay, vào lớp có chỗ nào sai sót cô hướng dẫn cho. Em phải ráng lên, mai mốt thành bác sĩ giải phẫu, em có thích làm bác sĩ không?

Tôi mím môi lắc đầu:

- Em sẽ làm thầy giáo dạy học...

Cô cười:

- Nghề giáo nghèo và vất vả lắm. Nghe các em thích theo nghề, cô mừng. Nhưng không biết có bao nhiêu người giữ được nghề...

Tôi chắc chắn:

- Em nhút nhát mà cô, nhưng em chỉ làm thầy giáo môn văn chứ không...

Tôi muốn nói đến môn sinh vật... nhưng đã kịp thời ngăn mình lại.

- Nè, nhớ bắt con ếch bự bự đó nghe. Đừng làm như con chuột nhắt của thằng Hoài, mồi cực thấy bà, ruột gan tí tẹo dính vô nhau, thấy ón.

Tiếng thằng Hoài lải nhải dằn dò. Tôi tức mình cự nự:

- Bắt được con gì xài con đó. Tao đâu có đẻ ra ếch.

- Mày là loại gan cóc tía chứ ở đó mà làm mẹ ếch. Tuần trước mới rút cái đuôi con thằn lằn mà mặt mày xanh lét còn hơn da thằn lằn nữa là.

Thằng Hoàng trả treo hơi to tiếng nên bọn con gái ngồi đằng trước nghe được cười rúc rích. Tôi đỏ bừng mặt nhưng không biết phải trả đòn thế nào. Vả lại, Hoàng nói đúng, tôi không có gan bình thản khi nhìn những cảnh tượng đó. Biết chỗ yếu của mình, tôi cố gắng trấn tĩnh, nhưng trái tim tôi vẫn không làm việc theo ý muốn. Vì vậy, cả lớp ai cũng biết chuyện. Chỉ có cô giáo và Chi, cô bé ngồi ở góc phải dãy bàn hai là không chế giễu tôi. Chi là một học sinh giỏi toán, nhưng với môn sinh vật, Chi luôn luôn xếp hạng kém ở phần thực tập. Hôm làm thực tập bộ máy tiêu hoá của chuột, Chi gần như ngất xỉu. Sắp đến lại mồi ếch chắc cô bé sợ lắm.

Giờ ra chơi, tôi gặp Chi đang năn nỉ Hoàng:

- Hoàng làm ơn bắt giùm Chi một con ếch hay mua cũng được, Chi sẽ trả tiền, miễn là Hoàng đem con ếch đến tận lớp giùm Chi.

Thằng Hoàng cười nhơn nhơn:

- Kỳ này tui khỏi phải lo ếch nên đâu có đi bắt hoặc ra chợ. Chi ra chỗ nào có nước, nhiều cây, chờ đến tối, ếch nhảy ra cả đám.

Chi run run vò nát chéo khăn tay, cố thuyết phục Hoàng nhưng thằng láu cá cứ cười giễu. Tôi bực mình xấn lại:

- Mà giúp bạn Chi một chút không được sao? Tinh thần Đội bỏ đi đâu rồi?

Thấy tôi, thằng Hoàng ha hả:

- Bắt đúng đài rồi. Chi nhờ Linh đi. Kỳ tới đến phiên Linh mang ếch lại mổ đó. Nhờ Linh bắt thêm một con nữa có sao đâu.

Chi ngần ngại nhìn tôi nửa tin nửa ngờ, trong lúc tôi bối rối nhìn sang chỗ khác. Thằng Hoàng khích:

- Nhà Linh ở gần đầm sen nhiều ếch lắm. Bắt thêm một con cho bạn đâu mắc công gì nhiều. Chi đừng lo, Linh sẽ mang ếch đến cho Chi.

Chi mỉm cười ngần ngại:

- Nhưng...tự hồi nào...Linh đâu...có thích...Chi ngại...

A, như vậy là Chi không tin tôi sẽ làm được việc đó. Tự ái dồn dập. Nhưng nghĩ đến lúc phải bắt ếch, tôi ngập ngừng, ậm ừ...

Thằng Hoàng lại phang một câu:

- Không lẽ Chi không tin Linh có thể bắt được một con ếch. Chuyện con nít cũng làm được. Phải không Linh.

Hai bím tóc của Chi lúc lắc nhẹ. Không thấy tôi nói gì, Chi nhìn Hoàng khẩn cầu. Có lẽ theo Chi, tôi là đứa không thể nhờ vả được. Thêm nữa, thằng Hoàng cứ bơ bơ vác mặt lên trời không đếm xỉa gì lời yêu cầu của Chi, tôi tức mình, chồm người ra phía trước, nói đĩnh đạc:

- Linh sẽ bắt giùm Chi một con ếch. Chi đừng lo.

Mắt Chi sáng rỡ nửa ngạc nhiên, nửa cảm phục:

- Thiệt không Linh? Giữ lời hứa nhen.

Tôi vênh mặt với thằng Hoàng, rồi trịnh trọng như đang tuyên thệ:

- Đã hứa là làm thôi.

Chi lập đi lập lại:

- Cảm ơn Linh nghe! Cảm ơn nhiều nghe!

Mấy câu cảm ơn ngọt xót làm tôi phấn chấn. Nhưng chỉ được một phút sau khi Chi trở lui nhập bọn với đám con gái, tôi bắt đầu lo âu, hối hận vì lời hứa của mình. Song khó thể thoái thác mà không tổn hại đến danh dự của đứa con trai. Tôi chỉ còn một con đường là tìm cách nào để có được hai con ếch.

3.

Chủ nhật là một ngày rảnh rỗi. Lẽ ra tôi có thể thông dong dạo chơi nếu mẹ tôi không có sáng kiến tảo thanh vệ sinh nhà cửa. Mẹ lôi ra đủ mọi thứ, nào màn, chiếu, chăn, nệm, lại thêm một đồng hồ nhựa, bình sứ, ấm trà lỉnh kỉnh. Suốt buổi sáng tôi không rời nhà một bước. Ngồi hì hục cọ rửa các thứ bằng cái nùi giẻ chấm cát, tôi nóng ruột, nhấp nhòm không yên như ngồi phải bòng. Dù muốn dù không tôi phải tìm bằng được hai con ếch cho buổi thực tập thứ hai. Cả tuần nay, tôi lần lữa mãi, nửa muốn nửa không. Tôi không chút thích thú gì khi tìm bắt những con vật bé nhỏ đáng thương rồi đưa chúng đến cái chết. Tôi đã từng căm ghét những đứa bạn giết bừa bãi các con vật nhỏ tội nghiệp. Nhưng lần này tôi không còn đường thoái thác. Chỉ nghĩ đến điểm không cho tôi, cho cả đám bạn cùng tổ, rồi cả Chi và sáu đứa con gái trong tổ Chi nếu tôi không kiếm ra hai con ếch, là tôi đã phát hoảng lên. Đây là chưa kể sáu cái mồm ấy xô vào mắng mỏ kẻ thất hứa, tưởng tượng không thôi cũng đủ lạnh người, hơn cả lúc nhìn thấy thằng Hoàng mổ ngực con chuột nhắt.

Sau bữa ăn trưa, bố vào giường nằm nghỉ, mẹ loay hoay ở sau bếp. Trông trước trông sau, tôi chạy vụt ra khỏi nhà không kịp mang theo mũ. Cũng may trời không nắng to, chỉ hanh hanh dịu dịu. Qua khỏi khúc quanh nhà bác Ba bán tạp hoá, khuất tầm mắt của nhà tôi,

tôi dừng lại một chút để thở. Phía trước mặt con đường làng trắng chói lẩn quất sau hàng tre xanh mượt.

Cũng thật lạ, đằng sau xóm Cồn đông đúc ồn ào lại mở ra cảnh làng quê yên tĩnh mà không có một lần ranh nào hết. Nhà cửa cứ tự nhiên thưa đi, đất rộng dần, cây cối um tùm hơn. Phía đằng này còn ồn ào với tiếng chày giã bột ở lò làm bún, tiếng cãi cọ om sòm, tiếng trẻ con la khóc, tiếng ca vọng cổ buồn thiu phát ra từ chiếc loa phóng thanh mắc trên cành sấu đông cao vượt mái nhà. Nhưng phía kia, bầu trời đột nhiên mở rộng, đường mòn im vắng rợp mát dưới bóng tre. Đầm sen xanh nở hoa trắng với nhụy vàng. Cánh đồng trải ô với những gốc rạ khô. Chỉ nghe tiếng chim hót, tiếng dế, côn trùng ran ran, gió thổi xào xạc làm những thân tre cọ xát nhau kêu ken két, cộng thêm với bao mùi vị ngọt ngào của đất, hương hoa, cây trái.

Với tôi, cảnh làng quê yên tĩnh thật thú vị. Tôi không bị ai quấy rầy, mắng mỏ, chọc ghẹo. Ở đây trí tưởng tượng của tôi tha hồ bay bổng, tha hồ phiêu du theo những mơ ước đầu đời.

Nhưng hôm nay, thật tình tôi mất đi một phần hứng thú vì trí óc chỉ nghĩ đến chuyện kiếm cho được hai con ếch. Tôi đi dọc theo bờ đầm. Nước lên sóng sánh xô đẩy những chiếc lá sen bập bênh. Mỗi lá lại điểm dăm ba hạt nước tròn trĩnh tựa như những viên ngọc trong suốt.

Chẳng có một con ếch nào xuất hiện. Tôi đi đến cuối đầm, chỗ giáp những cánh đồng, nơi tôi vẫn ngồi chờ xem mặt trời lặn. Tôi cảm thấy mệt mỏi và thất vọng. Kiếm một chỗ cỏ sạch, tôi ngồi xuống, tì cằm lên gối dăm dăm nhìn chỗ nước cạn còn tro bùn đen nhánh. Có tiếng sáo vọng lại xa xa dịu dặt. Mắt tôi mỏi dần rồi sụp xuống. Tôi thiếp ngủ lúc nào không hay.

- Nè...nè...dậy đi, nắng tới rồi đó.

Tôi giật mình tỉnh dậy, dụi mắt. Ánh sáng ngập tràn chói chang. Nhắm nhắm mở mở mấy lần tôi mới thấy được thằng bé chần trâu hôm nọ đang ngồi chồm hổm bên tôi nhe răng cười.

- Xích vô trong một chút nắng tới rồi.

Tôi không nhìn bóng nắng, cũng không để ý đến việc dời chỗ, chỉ nghĩ đến một điều làm tôi mừng khắp khởi, có thể nhờ thằng nhỏ này bắt giùm hai con ếch. Tôi buột miệng:

- May quá!

Thằng bé ngạc nhiên lập lại:

- May quá? May cái gì?

- Tui...

Tôi chột im vì ngại ngừng không biết nói thế nào. Nhớ đến lần gặp đầu, tôi đã quát mắng nó khi nó bắt một con ếch. Bây giờ thật khó mở miệng.

Thằng bé có cảm giác tôi sắp thổ lộ một chuyện gì đó, nó tò mò ghé lại gần thềm thì:

- Có chuyện gì vậy? Ma hả?...Trưa trưa để có ma lắm nhen. Tui bị nó đè một lần, chính chỗ này nè, may nhờ con Nâu cắn áo lòi, mới tỉnh được đó.

- Con Nâu... ?

- Ừa nó tề.

Thằng bé đưa roi chỉ về phía con trâu đang ăn cỏ. Như để tán thành câu nói của thằng bé, con Nâu kêu lên mấy tiếng...ọ...ọ rồi thản nhiên cúi xuống gặm cỏ. Tôi bật cười:

- Thật không? Xạo hoài.

- Thật mà...À, mà anh ra đây làm chi sớm vậy? Mặt trời còn lâu mới lặn mà. Chắc anh cầm câu, đúng không?

A, thằng bé còn nhớ câu chuyện tôi nói với nó bữa trước. Hết e ngại, tôi nói thật:

- Định bắt hai con ếch về học. nhưng không biết làm sao bắt được, mà cũng chẳng gặp con nào. Rầu quá!

Thằng bé xởi lời:

- Tưởng chuyện gì chứ thứ đó dễ ợt, bữa nào tôi cũng bắt mấy con về cho ba tui nhậu...

Nói nửa chừng nó chột ngừng ngang, chắc nó nhớ lại thái độ của tôi lần trước khi nó bắt được con ếch vàng.

Nghe nói bắt ếch nấu cháo, tôi xốn xang buột miệng:

- Bắt ếch ăn ác chết.

Thằng bé trở mắt nhìn:

- Vậy sao anh bắt?

Tôi ấp úng:

- Tao bắt là để học mà, chứ đâu phải ăn thịt.

Thằng bé gật gù:

- A, tui hiểu rồi... cũng như bắt chuồn chuồn cho nó cắn rún để học bơi chứ gì. Nhưng... bắt ếch học gì... vậy?

Bị hỏi khó, tôi bực lắm, nhưng chỉ sợ thằng bé không bắt ếch thì nguy, nên tôi ậm ừ cho qua chuyện.

- Học về con ếch chứ học gì...Thôi, bắt giùm đi...mà mầy có chắc từ giờ đến chiều mầy bắt được hai con ếch không?

- Chắc mà...để tui...

Vừa nói, thằng bé vừa bước ra phía bờ đầm. Một thoáng, nó đã khuất sau những lùm cây chuối nước bên kia bờ.

Lâu lắm, cả tiếng đồng hồ hơn, thằng bé mới trở lại, mặt hớn hở, tay cầm xâu giầy chuối cột hai con ếch xấu số.

Tôi mừng rỡ chạy lại:

- Mầy tài thiệt, không có cần câu mà cũng bắt được hai con.

Mặt mày đỏ lựng, nở nang vì được khen, thằng bé cười cười:

- Hai đứa đang bắt cặp nhau nên tui chụp được.

Hai con ếch thẳng cẳng không cục cựa, hai chân thông lòng thả lỏng, xuôi xị. Tôi tội nghiệp đặt cặp ếch xuống bãi cỏ.

- Chắc nó đang oán mình lắm phải không. Nhưng cục chẳng đã chó tao chẳng muốn chút nào. Tao phải học.

- Học ếch? Thiệt tui mới nghe lần đầu.

Nói xong, thằng bé cười thoải mái. Tôi tự ái trợn mắt:

- Bộ mầy nghĩ tao bắt ếch về ăn hả? Mầy không biết gì hết, ngu quá. Tao học môn sinh vật, học con nào phải thực tập về con đó, để xem tường tận từng bộ phận một.

- Vậy anh có xem ruột gan nó không?

- Có chứ...phải mổ bụng, banh ra... - tôi nuốt nước bọt, lưng ớn ớn lạnh - Tôi... mầy... ờ, mà mầy tên gì? Nói tên cho dễ kêu. Tao tên Linh.

Thằng bé ngần ngừ một chút rồi nhe răng cười:

- Ba tui đặt tên là Chuột. Tui là Chuột anh, thằng em tui là Chuột em.

Tôi buồn cười quá:

- Chắc là tên ở nhà chứ ai đặt tên khai sinh kỳ vậy. Vậy chứ đi học mày tên gì?

Thằng bé gục đầu xuống, cái roi vạch những vạch ngang dọc trên nền đất.

- Tui không được đi học.

Tôi chưng hửng vì chưa bao giờ nghĩ rằng có những đứa trẻ trạc bằng tuổi tôi mà không được cấp sách đến trường.

- Ủa bộ ba má mày không cho mày đi học sao?

Chuột anh lắc đầu rồi lại gật đầu. Tôi chắc mình đoán đúng, lẩm bẩm:

- Sao ác vậy, còn nhỏ phải được đi học chứ. Có học mới nên khôn mà.

Câu nói sau là của mẹ tôi, bà vẫn thường khuyên như thế khi thấy tôi chán nản hay lơ là việc học.

- Không phải đâu, tại ba má tui không có tiền, nghèo lắm.

Tôi sực nhớ hỏi vặn Chuột anh:

- Nghèo mà tậu được trâu hả?

Chuột anh khoát tay:

- Đâu phải trâu nhà tui. Trâu nhà ông Ninh ở đầu xóm chùa đó, ổng bà con với ba tui, nhưng giàu lắm. Nhà ổng có tới bốn con trâu. ổng không có con, không coi xuể nên ba tui cho tui tới chăn trâu giùm ổng.

- Vậy là ở mướn chứ gì?

Thằng Chuột đỏ mặt, vung tay cãi:

- Đâu phải, tui chăn trâu ăn công mà. Chiều tắt nắng tôi dắt trâu về chuồng rồi sau đó về nhà. Tui có ở đợ đâu.

Tôi ngẫm nghĩ cố phân biệt làm mướn với làm công ra sao. Đúng là thời buổi này đâu còn kiểu ở đợ như "Chị Dậu" trong "Tắt đèn" của Ngô Tất Tố, nhưng phải đi làm công kiếm sống, bỏ cả học hành như Chuột anh, tôi thấy thương quá.

- Tui thấy được đi học như anh mà sướng mê, nhưng kỳ lắm, chữ nó không vô đầu tui. Cứ thấy chữ là mắt tui nhíp lại, gục liền. Ba tui nói, mày không có số học hành, không có chí nên học không được, ở nhà làm ruộng, làm nghề thôi.

- Nhưng sao mày không chịu học? Học để biết đọc biết viết với người ta chớ. Tao có nhiều báo hay lắm, giá mày biết đọc tao cho mày mượn.

Chuột anh rụt rè:

- Báo có hình vẽ không, tui coi được hình vẽ mà.

Rồi nó nài nỉ:

- Nhen, cho tui mượn một chút thôi. Tôi thích lắm.

Tôi se sẽ gật đầu. Nhìn gương mặt rạng rỡ vui mừng của Chuột anh tôi cũng cảm thấy hứng khởi. Giá như mà nó biết đọc nhỉ, chắc nó còn thích mê những quyển sách của tôi có ở nhà, những quyển sách hay cực kì. Loại truyện tranh là thứ tôi đã chê từ lâu, của trẻ con tiểu học. Còn tôi, cậu học sinh trung học, đã bắt đầu đọc những sách văn chương tuyệt hay. Biết bao giờ thằng bé chăn trâu này mới được như tôi nhỉ. So sánh mình với thằng bé tôi thấy mình lớn và hơn nó nhiều quá. Lòng tôi chợt nảy ra ý định "từ bi" Phải làm một cái gì cho Chuột anh chứ. Dù sao nó cũng tốt với tôi, mà những ngày sắp tới, có lẽ tôi còn gặp nó và nhờ nó dài dài. Tôi suy nghĩ, hay là mình bớt tiền ăn sáng cho Chuột anh. Không được, má vẫn bảo cho tiền người, dù là kẻ nghèo cũng dễ gây những hiểu lầm và giận dỗi. Hay mình mua bánh cho Chuột anh, mua những thứ ngon ngoài phố, chắc nó chả được nếm bao giờ. Cũng không được vì mình đâu có nhiều tiền đến vậy.

Cánh đồng hanh nắng nhuộm màu vàng nhợt nhạt. Gió mát rượi. Không khí như chuyển động rập rờn. Tôi lim dim mắt, căng đầu suy nghĩ về một điều tốt cho Chuột anh, nhưng đầu óc như đặc cứng. Khi tôi quay lại, Chuột anh đã xuống ruộng tự lúc nào, tay cầm một nắm rơm rô chà xát bụng con trâu. Con trâu đã ngửa, ngừng ăn, mồm đưa về phía trước, mắt lơ lơ, đuôi phe phẩy. Sực nhớ đến cặp ếch, tôi nhìn quanh tìm. Chuột anh đã cẩn thận phủ lên hai con ếch một nắm rơm xanh ướt rượt.

- Chuột anh... lên đây, tao mới nghĩ được chuyện này hay lắm.

Chuột anh ngạc nhiên, nhưng cũng dừng tay đi nhanh về phía tôi.

- Mày có muốn học không?

- Học? Bộ anh không nghe chuyện tui mít đặc, học không vô nữa.

- Chẳng phải vậy, để tao thử coi, bề gì mày cũng phải biết đọc biết viết chứ.

Chuột anh nhe răng cười:

- Ai lại không muốn vậy, nhưng ba tui đâu có cho tui vô trường. Với lại tiền đâu mua tập vở, bút, mực, đóng tiền, tiền hăm bà lằng... Khó lắm...

Tôi vênh mặt vì ý nghĩ hay ho của mình, hăng giọng nói:

- Không sao, tao sẽ dạy mày. Mỗi chiều, tao ra đây dạy mày học. Chịu không? Học dễ lắm mà.

Chuột anh há hốc mồm vì bất ngờ. Nhưng chỉ được vài giây rồi mặt nó xịu xuống tỏ vẻ không tin.

Tôi nói thêm để động viên nó:

- Mày khỏi lo sách vở gì ráo. Dạy vắn thì dễ rồi. Ở nhà tao dạy cho em tao hoài. Vở cũ tao vẫn còn nhiều giấy trắng, để tao cho mày.

Chuột anh ấp úng:

- Tui...anh thiệt chứ...anh...

Cao hứng vì việc làm tốt của mình tôi cười xởi lởi:

- Anh iếc cái gì, tao với mày cùng tuổi nhau. Tụi mình là bạn. Cứ kêu nhau như tao gọi mày đó. Từ chiều mai, cỡ giờ này, tao ra đây học bài rồi dạy mày học luôn. Nhớ phải siêng học. Làm biếng là bị phạt đó.

Chuột anh gật đầu lia lịa:

- Tui nhớ mà...

- Nhưng đừng cho ai biết hết nghe!

Tôi sợ những người khác biết được sẽ cười nhạo bởi một thằng nhóc mới học lớp tám đã đòi làm thầy.

Tuy cũng có cảm giác mình lên gân quá đang, nhưng tự trong thâm tâm tôi, một niềm vui nhẹ nhàng trong sáng cứ gợn lên như sóng nước. Mẹ tôi thường nói : "Nếu ta làm được một việc tốt, lòng ta sẽ hân hoan vui mừng". Có lẽ việc tôi đang làm là việc tốt đây, nhưng không biết kết quả sẽ ra sao.

Mặt trời đang lặn. Những tia nắng cuối ngày làm ngời sáng những đám mây trên đỉnh núi và cái viền vàng cam chói lọi trông tựa một sợi dây lửa bao quanh mặt trời. Thoáng chốc, tôi quên hết mọi việc, trong đầu chỉ còn mỗi thắc mắc:

- Trong đó có cái gì nhỉ? Nếu mình được đến gần một chút, nếu mình được nằm trong đám mây kia?

- Chiều rồi, tui về...

Tiếng Chuột anh loáng thoáng bên tai, tôi mãi ngắm cảnh chẳng nghe thấy gì cả. Đến khi quay lại, Chuột anh đã cùng con trâu chậm rãi đi trên đường làng, nó vẫn còn quay đầu lại, cái roi phe phẩy như lời chào tạm biệt. Tôi cũng sửa soạn trở về, dưới mấy cánh rong ươn ướt hai con ếch vẫn nằm yên, soải chân, mắt tròn xoe không hiểu nhìn vào đâu, chỉ có cái bụng phập phồng như bụng bụng trống. Tôi ngắt một lá sen to, cho hai con ếch vào rồi túm lại xách trở về nhà.

4.

Suốt đêm tôi trần trọc không yên. Hồi chiều, bị thôi thúc bởi bốn phận và trách nhiệm, tôi cố tìm mọi cách để có được hai con ếch cho buổi thực tập ngày mai. Nhưng giờ đây, khi ếch đã bắt được, lòng tôi lại bứt rứt. Tiếng ếch nhái, côn trùng nỉ non trong đêm như trách cứ. Tôi nhớ cái bụng phập phồng của hai con ếch, nhớ mấy cái chân xuôi xị tuyệt vọng hoặc chum lại ở tư thế van xin cầu khẩn. Chắc có lẽ chúng đang nguyên rửa tôi bởi tôi đã phá nát cảnh yên vui của chúng, đã đưa chúng ra khỏi chỗ quen thuộc, và tham hơn nữa là đến chỗ chết. Ôi, chắc bố mẹ chúng đang lo âu khổ sở vì mất con hoặc con cái chúng đang khóc lóc vì mất bố mẹ. Cảnh nào cũng buồn bã và gây cho tôi cảm giác hối hận.

Nhưng tôi có thể làm được gì? Nếu tôi thả hai con ếch thì có đến hơn mười đứa bị điểm không, nhưng điều đó không kể gì so với việc tôi sẽ mất đi mười đứa bạn, cả trai lẫn gái, trong đó có Chi. Đây là chưa kể danh dự tôi tiêu ma vì tôi không tròn trách nhiệm và bốn phận của mình.

Sự mất mát quá lớn làm tôi phân vân, khổ tâm. Có tiếng oàm oạp rì rạc ở góc phòng, tôi lồm cồm bò dậy. Cửa sổ để mở, ánh trăng soi tỏ gần hết căn phòng. Cái lá sen tuột dây bung ra nhưng hai con ếch vẫn còn nguyên chỗ, chỉ khác là chúng không nằm sọc mà ngồi chồm hồm như sắp nhảy. Bốn con mắt như bốn hạt cườm đen thẫm dưới ánh trăng. Tôi lặng lẽ nhìn chúng.

- Ếch ơi, mày có giận tao không?

Tôi chợt thốt nên lời và trông ngóng ếch sẽ mở lời như trong truyện cổ tích. Chú ếch lột xác đứng dậy thành người. Lúc đó lòng tôi sẽ nhẹ biết bao, chẳng ai trách tôi được, kể cả cô giáo.

Nhưng cặp ếch vẫn im thin thít, cả thân hình chúng cũng không nhúc nhích, ngoại trừ chỗ khoang cổ phồng ra thót vào nhịp nhàng không nghỉ. Chợt thấy sợi dây cột bụng ếch thít quá chặt, tôi lần nút mở. Đôi mắt ếch vẫn hướng về đằng trước như không biết mình vừa thoát khỏi ràng buộc, vướng víu. Tôi nhìn quanh, cửa phòng đóng, chỉ mở cửa sổ. Sáng mai, tôi sẽ lừa chúng vào bao, đem xuống lớp. Tôi nhẩn nhủ với cặp ếch, một phần cũng để yên bụng mình:

- Tụi bây theo tao xuống lớp, nếu đã có nhiều ếch, tao sẽ nói tụi bạn thả hai đứa bây ra.

Trước khi thiếp ngủ, tôi còn nhòm dậy nhìn cặp ếch, chúng vẫn ngồi im trên chiếc lá sen, trầm ngâm như một nhà hiền triết nhìn ra cửa sổ đón ánh trăng đêm.

Khi tôi thức dậy, trời đã sáng bết tịt lúc nào. Tiếng rao bánh giò nóng nghe rất gần. Mọi ngày, khi tiếng rao bánh cất lên là tôi đã tề chỉnh quần áo, cặp vở.

Hôm nay không khéo lại trễ học mất. Tôi vội vàng làm vệ sinh buổi sáng rồi xuống bếp.

- Có xôi mẹ mới nấu kìa, ăn nhanh rồi đi học.

- Sao mẹ không đánh thức con sớm.

- Ủa, lúc mẹ vào phòng con mới hơn 5 giờ, định để con ngủ thêm một chốc nữa, nhưng lu bu mẹ lại quên mất. Nhưng cũng chưa trễ lắm đâu.

Tôi dạ nhỏ rồi nuốt vội cục xôi đang muốn nghẹn ở cổ. Trong khoảnh khắc, tôi chợt nhớ đến hai con ếch. Vớ cái bao nilông để trên chạn thức ăn, tôi chạy vội về phòng mình. Không có gì cả, ngay cả cái lá sen cũng biến mất tăm như chưa bao giờ có nó. Ngơ ngác, tôi bò xuống gầm giường, tìm trong kẹt cửa. Không có gì, tôi nhảy qua cửa sổ ra vườn. Vườn yên lặng, mấy bụi ngải cứu rung rinh như chế nhạo mỗi lần tôi thô bạo vạch chúng ra để tìm cặp ếch.

- Con tìm gì vậy? Sao chưa đi học?

- Hai con ếch của con... Hôm qua con để ở đây.

Mẹ tôi lắc đầu:

- Mẹ có thấy ếch nhái gì đâu.

- Có mà... con để trong chiếc lá sen... nhưng cái lá sen cũng đâu mất.

- Lá sen? Có... nhưng mẹ gom vào thùng rác rồi.

Tôi cố hỏi:

- Không có hai con ếch trong chiếc lá sen chứ?

Mẹ tôi gật đầu. Tôi bối rối nhìn đồng hồ. Kém 5 phút đầy 7 giờ. Tôi chạy tới chạy lui mò mẫm, sục sạo. Cuối cùng tôi đành ôm cặp ra khỏi nhà cùng với nỗi thất vọng và lo lắng.

Mẹ ái ngại với theo:

- Có cần lắm không để mẹ đi chợ mua cho cặp khác?

Tất cả đã trễ rồi. Tôi trả lời như khóc:

- Thôi, mẹ ạ...

Miệng nói cứng, nhưng đầu tôi rối tung rối mù như một mớ bòng bong. Giá như tôi không tháo dây buộc ếch. Giá như tôi không nhận lời Chi, hẳn tôi ít lo hơn. Thật không hiểu tại sao tôi lại nhận lời cô bạn trong khi bản thân mình không đủ can đảm để làm chuyện đó. Cứ để Chi nhờ một người nào đó hoặc ra chợ mua, mọi việc hẳn đỡ rắc rối hơn. Tụi thằng Hoàng bao giờ cũng xoay được, thậm chí có bị cô cho điểm không. Nhưng còn Chi. . . từ lâu trong lớp tụi bạn đã đồn đại tôi là một đứa chết nhát, gan thỏ đế. Giờ chuyện như vậy, hẳn chúng còn cười giễu tới bến.

Mãi suy nghĩ tôi đến trường lúc nào không biết. Chi là người thấy tôi trước nhất. Cô bé reo lên:

- A, Linh đến rồi. Bạn có đem ếch theo không?

Thằng Hoàng giật cái cặp trên tay tôi càu nhàu:

- Mày đem ếch trong cặp, nó ngộp chết còn chi... Thằng ngu thiệt.

Câu nói của nó chực lại nửa chừng khi chiếc cặp tôi mở miệng trống huếch chỉ toàn sách vở.

Thằng Hoài la lên:

- Thôi chết rồi, không có ếch... Mày không đi bắt ếch hả?

Chi lo âu nhìn tôi, mặt tái lại.

Tôi ấp úng trong cổ họng những ra đầu ra đuôi, phân trần sự việc, nhưng chẳng đứa nào tin. Mặt Chi xị xuống.

- Chuyện chút xíu cũng không xong, thiệt có ngu mới chung tở với nó.

Thằng Hoàng đay nghiến:

- Vậy mà hôm trước nó còn tỏ tài ra tay nghĩa hiệp với Chi nữa chứ. Coi như ăn hột vịt hết nghe mấy bạn. Chẳng đáng mặt làm trai chút nào.

Tôi im lặng nhận lỗi. Giá như Chi mắng mỗ, trách móc tôi như tụi thằng Hoàng, có lẽ tôi sẽ thấy dễ chịu hơn. Đằng này, Chi im lặng đi không cả ngoái nhìn tôi một lần.

Tiếng chuông reng vào lớp bắt đầu tác động lên nhịp đập của trái tim tôi. Cổ họng tôi se lại, có tiếng tra vận Chi ở góc tổ bạn gái. Tiếng lanh canh của kéo, của panh- xơ chạm vào thành chậu. Tiếng rì rầm nói chuyện, tiếng phấn miết trên bảng đen theo đường vẽ của cô giáo. Mọi thứ cứ inh inh vào đầu tôi, vào tim tôi làm căng phồng sự chờ đợi, chờ đợi cơn giận của cô giáo khi cô nhìn thấy hai cái chậu thực tập trống rỗng.

- Linh, lại đây.

Thằng Hoàng chìa ra một con ếch, có lẽ đã chết.

- Nè, ghim nó vào miếng cao su, để tao mổ.

Tôi thụt lùi. Cặp mắt của con ếch bạc phếch và vô hồn, bốn cái chân ép sát người trong một tư thế chổng chéo mà chỉ có những con vật chết mới như vậy.

Tiếng nói nghiêm nghị của cô giáo vang lên sau lưng tôi:

- Con ếch này bị ngộp rồi. Các em sẽ không thấy được trái tim ếch đập như thế nào. Có thể quan sát ở tổ bên cạnh cũng được.

Cả tổ dạ thật to thoát nạn. Chúng tôi bắt đầu mổ ếch theo đúng hướng dẫn trên bảng.

Trong lúc tôi dùng chiếc kéo nhỏ cẩn thận cắt phụ lớp mỡ bụng ếch cho Hoàng, Hoài hích tôi ra hiệu. Cô giáo đang dừng lại ở bàn thực tập của tổ Chi.

- Thừa cô, lỗi của Chi. Kỳ này đến phiên Chi phải đem ếch để thực tập. Nhưng...

- Em quên à! Cô đã dặn dò các em trước cả tuần vậy mà vẫn không xong. Không lẽ các em coi thường giờ thực tập sinh vật. Như vậy thực là sai lầm. Học sinh vật đâu phải chúm đầu vào sách vở mà phải quan sát, tìm hiểu trên mẫu thực. Cô rất buồn khi các em không ý thức điều đó.

Chi khóc nức lên, không nói được lời nào.

Cô giáo thở dài rồi bước lên bục giảng.

- Cô ghi tên tổ các em để cảnh cáo lần đầu. Nếu các em ơ hờ một lần nữa cô sẽ trừ vào điểm học kỳ. Còn bây giờ, em tản ra các tổ khác, xem các bạn mỗ.

Tôi thở phào, cũng chưa trầm trọng lắm. Nhưng Chi vẫn tấm tức khóc. Tôi phải làm lành bằng một cử chỉ đẹp, hẳn Chi sẽ bớt giận. Nghĩ vậy, tôi đưa kéo cho Hoài rồi đến bên Chi:

- Ban Chi tới tổ mình quan sát đi. Nếu bạn muốn mỗ, để Linh nói với Hoàng...

- Đồ xạo.

Chi ném qua tôi cái nhìn giận dữ rồi bỏ đi. Tôi buồn rầu trở về chỗ của mình cùng với nỗi ảm ức không bày tỏ được.

Hoài cười nhạo:

- Làm ơn mắc oán nghe mày. Nhưng nghĩ cũng đáng kiếp lắm.

Bị chế thêm dầu vào lửa, tôi sùng lên:

- Cũng tại tụi bây hết. Không có, chịu không có, kiếm đâu ra con ếch chết này có phải như trên gan tụi nó không?

Hoàng cười khúc khích:

- Chắc tổ con Chi thấy mình có ếch tức lắm. Nó sẽ nghĩ thằng Linh chơi xỏ tụi nó. Tội nghiệp mày ghê, muốn làm anh hùng một lần mà không xong.

Thằng Tuấn nhăn mặt:

- Bữa sau nhớ rút kinh nghiệm nghe em.

Mặc cho tụi bạn chọc que, tôi không buồn đáp thêm nữa. Kể ra tụi nó cũng có lý, bởi thật lòng tôi không dám, mà cũng không muốn bắt những con vật bé nhỏ kia dù là để thí nghiệm. Trái lại, cái chất anh hùng nghĩa hiệp trong tôi lại muốn bùng lên lập công.

Bên kia bàn, chỗ thực tập của tổ con Oanh, Nhung, Thục đang thì thầm chỉ trỏ về phía tôi. Biết chúng đang nói xấu mình, tôi tức điên lên, lăm bầm với Hoài:

- Cách lần này, chả thèm dính tới bọn con gái nữa.

Buổi thực tập như kéo dài đến vô tận. Con ếch đã bị mổ phanh, ruột gan được kéo ra ngoài ghim bằng cây kim gút, nổi lình bình trên mặt nước.

- Bá cháy chưa, không sút một chút ruột nào. Tụi bây coi đi.

Điểm 8 cho bài thực tập về ếch không làm tôi vui. Té ra mỗi khi không thực hiện đúng lời hứa với ai, lương tâm khó mà yên ổn.

Hồi chuông tan học reo vang. Tôi chậm chạp đứng dậy, mệt mỏi và buồn bã.

5.

Nếu không có bài hát "Ai bảo chăn trâu là khổ? . . ." vang vang từ chiếc máy phát thanh nhà hàng xóm thì tôi đã quên bằng lời hứa dạy cho Chuột anh học. Nhưng nhớ để mà nhớ, tôi vẫn chưa muốn rời giường. Giấc trưa chưa rời khỏi đôi mắt. Tôi cố mở mắt ngồi dậy, nằm vật xuống, rồi ngồi dậy, lười biếng chồm hồm ở ngạch cửa. Nắng bên ngoài vàng óng như mật ong nguyên chất. Thật là một buổi chiều đẹp. Tôi vươn vai, nháy nháy vài cái để xua tan cảm giác ngầy ngật, rồi cố gắng lên tinh thần bằng cách uống một ly nước lạnh đầy.

Tôi kiếm cho Chuột anh một mẫu bút chì và một cuốn tập dỏm để dành làm nháp. Có đủ mọi thứ xong tôi lại chần chừ không muốn đi vì nhớ lại còn bao nhiêu bài phải học. Nào là bài tập Ly, ngữ vựng tiếng Anh, bài Sử dài tới mấy trang chưa học một chữ. Vậy mà tôi lại đi lo chuyện bao đồng, dạy học cho người khác, lại dạy cho thằng bé chăn trâu nhếch nhác mới quen có hai bữa, thiệt không thể hiểu nổi mình nữa.

Nghĩ vậy, tôi lại ngồi thừ ra, đầu óc lan man nghĩ về câu chuyện hồi sáng. Tự trách mình, nhưng tôi cũng rất buồn khi tụi bạn cứ đinh ninh tôi là một đứa thất hứa, hèn nhát. Thực tế, tôi đã cố hết sức mình mà chúng chẳng hiểu gì cả.

Đã hứa là phải giữ lời. Tôi sực nhớ mình đã hứa với Chuột anh, lòng cảm thấy nhột nhột vì mình đang có ý thất hứa với nó. Không thể thế được. Gương mặt giận hờn của Chi như hiện rõ trước mắt tôi. Tôi phải chứng tỏ cho Chi, cho chúng nó biết tôi là đứa biết giữ lời hứa, dù là hứa với một thằng bé nhà que, nhếch nhác, ngu ngốc, thất học.

Lúc đến chỗ hẹn, Chuột anh đã có mặt ở đó từ lúc nào. Nó đang nằm ngửa, tay gối đầu, chân vắt chữ ngũ, chiếc nón rách tênh nhênh bên cạnh, giống như cảnh vẽ trong các bức tranh đồng quê.

- Nè, ai bảo chăn trâu là khổ...

Chuột anh nhồm dậy, nhe răng cười:

- Tui chờ anh quá trời...

Tôi ngồi sà xuống, cảm giác bực bực lại xuất hiện, tôi xăng giọng:

- Bộ tưởng tao ngồi không như mày đấy à, Biết bao nhiêu là việc phải làm. Mày ngồi chơi chờ một chút có sao, còn không chờ được thì thôi, ai ép...

Chuột anh quỳnh quáng xua tay:

- Không... không đâu... tui chờ mấy cũng được mà...

Được thế tôi càng làm già:

- Bộ tưởng tao ham làm thầy mày lắm hả? Chà...tui bạn tao mà nó biết tao làm thầy mày chắc nó cười tao thúi đầu.

Chuột anh năn nỉ:

- Tui biết...

Chợt nhìn thấy cuốn sách vắn trên bãi cỏ, Chuột anh mừng rỡ cầm lấy:

- Tui học sách này phải không? Đúng rồi, giống y như sách con bà Dư học... Trời ơi, hình vẽ đẹp quá... Tôi biết chữ này nè... Chữ O, tròn vo ... phải không anh... ?

Nhìn gương mặt tươi rói của Chuột anh, tôi cũng thấy vui theo. Thế là mọi bực bội như tan biến hết. Cảnh thình lặn của ruộng đồng, màu xanh của lá, mùi thơm dịu của hương sen làm tâm hồn tôi sáng khoái.

- Nói rồi, kêu mày tao đi, anh em nghe ngượng thấy mờ. Kêu như tụi bạn lớp tao kêu tao vậy.

- Trời, anh là thầy tôi chứ bộ, lẽ ra tui phải kêu là thầy.

Tôi cảm thấy hãnh diện:

- Bày đặt, chưa dạy chữ nào mà thầy với cô. Bỏ cái thầy đi, ai nghe được họ cười tao. Học chưa ra hồn còn đòi làm thầy thiên hạ. Mới hồi sáng đây chớ đâu xa, sém chút nữa bị ăn hột vịt lộn rồi.

Chuột anh tròn mắt:

- Anh không thuộc bài hả?

Được khơi dòng tâm sự, tôi kể lể hết cho Chuột anh nghe, ít ra nó cũng biết được đoạn đầu và thấy rằng tôi đã chuẩn bị giữ lời hứa với các bạn như thế nào.

Nghe xong. Chuột anh tặc lưỡi:

- Xui thiệt... nhưng anh... (tôi chen vào: đã nói là mầy tao, kêu cho nó tự nhiên, anh anh em em tao thấy mắc cỡ cái miệng quá). Ở vậy...à...mầy dờ ẹt hà. Có hai con ếch mà cũng để nó sút mất. Cứ cột cứng ngắc thì nó chạy đâu được...

Có lẽ nhờ gọi mầy, tao dễ nói chuyện hơn nên Chuột anh cao hứng vung tay vung chân, chê bai tôi đủ điều... Nào là không biết ếch nó khôn lắm, biết giả bộ khiến mình tưởng nó yếu xù, sắp chết... nào là tôi không biết cách cột ếch nên tưởng ếch sẽ đau khi bị cột như vậy...Tôi bị ếch lừa mà không biết, cứ tưởng ếch chịu ngồi yên một chỗ khi được tự do...

Cáú quá, tôi quát:

- Ở thì tao dờ, mầy giỏi kiếm đũa nào giỏi dạy học...đã ngu còn nói chuyện khôn.

Chuột anh hoảng hốt xua tay, giả lả:

- Hông...tui nói chơi vậy thôi...Ờ...mai mốt có bắt con gì học kêu tui bắt cho. Tui đan một cái giỏ mây nhốt lại là xong, chẳng mất đi đâu được.

Tôi còn bực nên trả treo:

- Tao ghét thói bắt mấy con vật nhỏ để hành tội nó.

Chuột anh xua tay:

- Tui bắt cho anh học mà.

Nói xong, nó ngồi xuôi xị. Quyển sách vẫn bị gió thổi lật tung. Chuột anh dán mắt vào những hình vẽ con bò, con cá, quả na, kèm theo vần, nhưng không dán mở lời.

Hai đũa tôi cứ ngồi vậy một lúc lâu. Cuối cùng tôi nhận ra sự vô lý của mình. Tôi giở sách ra, ra hiệu cho Chuột anh:

- Ờ, ngó cho rõ chữ này nè... Chữ O...O tròn như quả trứng gà... O.

- A, chữ này tui biết, chữ O tròn vo nè... Nhưng nó đâu giống như quả trứng gà. Quả trứng gà đâu tròn như vậy...

Đúng là quả trứng gà không tròn vo như chữ O, nhưng tôi đã học theo cách này từ lâu lắm rồi, mà tôi vẫn không hiểu được. Còn Chuột anh, sao nó cứ cắc cóc. Bực mình tôi gắt:

- Không biết gì hết. Trứng tròn là tròn, chữ O giống như trứng, biết vậy là được rồi. Nó giống như vậy... ai nói là không giống hả?

Chuột anh định cãi, nhưng thấy bản mặt tôi gườm gườm nó cúi đầu lẩm nhẩm đọc theo.

- Chữ này dễ quá, mầy cũng biết rồi, học sang chữ khác đi. Nè, chữ này giống cái móc, thấy không, cái móc có dấu chấm trên đầu, đọc là chữ i, i thì có móc... nhớ chưa?

Gió mơn man. Bầu trời xanh ngắt. Trong lúc Chuột anh lập đi lập lại những vần cơ bản, tôi nằm xuống cỏ, vòng tay làm gối, rồi ngủ thiếp đi lúc nào không biết. Khi tôi tỉnh dậy, mặt trời xé gần đỉnh núi. Chuột anh ngồi ở mé đầm lẩm nhẩm. Tôi sực nhớ đến bài vở phải làm, hốt hoảng kêu Chuột anh:

- Trời đất, sao thấy tao ngủ mà mầy không kêu?

Chuột anh lúng túng:

- Bị anh ngủ say quá trời. Tui tưởng anh chờ mặt trời lặn chớ.

- Lặn lặn cái gì, còn cả đồng bài tập ở nhà.

Chuột anh bối rối nhìn tôi với tâm trạng của người có lỗi. Tôi không nói không rằng thu dọn đám vở bút rồi đưa cho Chuột anh cuốn tập vẫn.

Về mặt Chuột anh tươi lên, nó cầm lấy cuốn tập khê khàng:

- Chiều mai mình học tiếp nghe!

Đang lo lắng, tôi bực mình gắt:

- Khỏi. Về đi, dạy mầy mà mầy chẳng biết lo giùm tao.

Chuột anh buồn bã quay đi. Mặt trời bắt đầu xuống dần sau đỉnh núi. Có tiếng sáo của ai thổi lên theo gió vi vu. Tôi muốn ở lại quá, nhưng không dám chần chừ. Đứng kia Chuột anh đang ôm cổ trâu thăm thì. Khi tôi đi đến khoảng giữa đầm, có tiếng ghé ọ với theo như lời chào từ già. Tôi nhìn lại, bóng Chuột anh vắt vèo trên lưng trâu in đậm trong bóng chiều. Thằng bé lúi húi cúi mình, có lẽ nó đang xem cuốn vần. Tôi quay lưng vội bước. Con đường mòn đìu hiu vắng người. Mấy rặng tre kéo kẹt theo gió. Lòng tôi không yên. Hình như tôi vừa làm một việc gì không công bằng thì phải.

Chiều hôm sau, tôi tới chỗ cũ trễ hơn. Bài học Anh văn hơi khó, tôi cố học và làm bài tập cho xong. Có lẽ Chuột anh không nghĩ rằng tôi sẽ đến bởi tôi thấy con trâu đang ăn cỏ tít ở bờ ruộng bên kia. Chuột anh ngồi cạnh trâu, bóng nó nhỏ thó lẫn lộn giữa các mô đất gập ghềnh, chỉ có cái nón cời và chiếc áo ca rô bạc màu là nổi bật và chỉ định nó mà không lẫn lẩn với ai khác.

Tôi rướn người bắt tay làm loa kêu:

- Ê...Ê...

Chuột anh quay lại, cay roi tre trong tay nó vung vẩy vui mừng:

- Mình học hế... ?

Vừa thở, Chuột anh vừa ngồi xuống cạnh tôi, tay rút từ thắt lưng ra cái mo cau gói cuốn tập.

- Thuộc hết chưa?

- Khỏi nói, O trứng gà, i lười câu, Ô đội nón... lẽ ra đội mũ nhưng tui học đội nón cho dễ nhớ. Tui không có mũ, ở nhà cũng chẳng ai có, dễ quên lắm.

Thành quả bước đầu của Chuột anh làm tôi phấn khởi. Tôi mau mắn dạy chó nó tập ghép vần.

- I thì có móc, tờ thì có ngang... Nè, chữ t giống như chữ i, nhưng không có cái chấm phía trên mà thêm vào cái gạch ngang... Học lại đi i thì có móc, t thì có ngang...

Thằng Chuột láu lỉnh:

- I lười câu, t đòn gánh. Chữ tờ có cái vạch này giống đòn gánh quá.

- Ở cũng được, miễn mầy nhớ ra đó là chữ tờ. Bây giờ ghép vần nè...tờ...i...i...tờ...tờ i ti...

Chuột anh càng học càng hăng, tôi hết nhiệm vụ, để mặc Chuột anh lăm nhăm còn mình thơ thẩn dạo quanh. Sen súng chen nhau nở trắng mặt đầm xanh. Hương thơm nhẹ nhẹ lẫn trong mùi đất cày vỡ, mùi rạ khô, mùi bùn nước, cây cỏ. Một con nhái bén nhảy lót tót trên mặt lá sen làm tôi nhớ đến hai con ếch vàng hôm trước. Không biết Chi đã hết giận tôi chưa? Thằng Hoài an ủi tôi:

- Tụi con gái hay làm ao làm xách lắm. Kệ nó. Mình làm ơn mắc oán.
Nhưng tôi vẫn có cảm giác mình có lỗi dù rất nhỏ với các bạn.

- Ê... nè... tui thuộc rồi... i nè... tờ... nè... tờ i ti... Để tui viết chữ i nghe.

Vừa nói Chuột anh vừa cầm cây roi vẽ lên mặt đất một chữ i run rẩy nhưng đúng là một chữ i. Tôi gật đầu động viên Chuột anh. Nó lại học và tập viết vào quyển tập nháp tôi cho nó nhưng chữ xiên queo, nét bút đậm nhạt những chữ cong queo. Nhưng cuối cùng nét chữ cũng bắt đầu ngay ngắn. Vậy là tiến bộ rồi. Cả thầy và trò đều hể hả, mặt mày nở nang. Tôi đùa:

- Phải đái thầy đó nghe.

Chuột anh bối rối một giây rồi chợt như nhớ ra, nó đứng dậy chạy vụt đi không để tôi kịp ngăn. Nhưng Chuột anh chạy không xa, chỉ cách tôi khoảng 50 thước, nó đứng lại men các bụi, gầm mặt xuống như người đánh hơi.

- Đây rồi... một chùm tổ nái...

Tiếng reo của Chuột anh gọi trí tò mò. Tôi chạy đến bên nó. Một mùi thơm dịu dàng, ngọt ngào trong tay Chuột anh. Chùm quả chín vàng như kén tằm, nhưng đốt trái tròn lủng mịn màng.

Chuột anh dí dí chùm trái vào mũi tôi:

- Ăn đi, học trò cho thầy đó, hết cả chùm.

Mùi thơm toả ra từ chùm trái thật quyến rũ:

- Trái gì vậy? Ăn được không?

- Không biết hả? Trái đủ dễ đó. Ngon lắm. Cơm ít nhưng thịt thơm miệng lắm.

- A, đủ dễ.

Tôi đưa chùm trái lên quan sát. Tôi từng biết hoa đủ dễ, những đoá hoa nhỏ tựa hoa mai, màu vàng nhạt, cánh tẻ như hoa hồng, nhưng dày và thơm nức mũi. Bọn con gái hay đem cài vào tóc để làm duyên. Nhưng trái đủ dễ thì tôi chưa từng biết.

- Ăn đi.

Chuột anh lại hối thúc. Tôi cầm một quả, thận trọng cho vào miệng. Từng trái, từng trái. Chuột anh đứng nhìn như tên lính canh, mặt tươi cười hả hê.

- Khó kiếm lắm nghen. Bị nó thơm quá nên mới chín đã bị hái rồi.

Tôi cười đùa:

- Không phải, tại tụi con gái hết trơn, nó cứ kiếm hoa bỏ vô áo quần, cài lên tóc, thì lấy hoa đâu để đậu trái.

Chuột anh ngạc nhiên:

- Thiệt không, tụi con gái xóm trồng có làm vậy đâu. Tụi nó hủi đã rồi vứt tùm lum chó có cài lên đầu lên cổ gì đâu.

Tôi làm thính. Chuột anh nhà quê quá đâu biết mấy chuyện đó. Nhưng chùm quả thì tuyệt thật. Tôi hỏi nó:

- Có loại quả nào y như vậy không?
- Ổi sẻ chín vàng cũng thơm vậy đó.
- Không, cây ở bụi... lạ lạ... chớ còn ổi sẻ ai mà không biết.

Chuột anh gãi đầu:

- Cũng có nhiều thứ... nhưng có những thứ mọc sát đất qua như trái lồng đèn, trái móc... sợ rắn nó phì nọc hoặc trâu nái, chó đái... dơ và hôi lắm.

- Nói nghe ghê.

Bây giờ thì Chuột anh có vẻ tự nhiên hơn. Để mặc con trâu nhẩn nha gặm cỏ, Chuột anh hỏi han tôi đủ mọi chuyện.

- Sao chiều nào anh... a... mây cũng thích nhìn mặt trời lặn. Có gì trên đó không? Tui chỉ khoái mặt trời lặn là được trả trâu về ngủ.

Tôi nói với Chuột anh đó chỉ là một khối lửa nóng chảy chứa rất nhiều bí mật. Nhưng Chuột anh tỏ vẻ không tin, nó không thể nào tưởng tượng rằng đây chỉ là một quả cầu lỏng sôi sùng sục với một nhiệt độ cực lớn. Cái đầu nhỏ bé của nó nhìn thấy mà không suy nghĩ. Nhưng với những vì sao thì lại khác, Chuột anh hùng hồn nói:

- Mỗi ngôi sao là một linh hồn. Khi có một người chết đi, ngôi sao sẽ rụng tắt. Ngày nào cũng có người chết, ngày nào cũng có sao băng.

Tôi ráng sức đem những gì mình học được trong lớp ra để giải thích cho nó Chuột anh:

- Đó chỉ là chuyện mê tín dị đoan thôi. Các ngôi sao kia là những hành tinh, những định tinh, những mặt trời trong vũ trụ, nhưng vì ở xa quá nên chúng nhỏ và không toả sáng như mặt trời.

- Kỳ quá hén. Nói thật hay nói chơi đó. Xa là xa bao nhiêu? Bằng đây ra Huế không?

Tôi cười:

- Gấp tỷ tỷ lần...
- Tỷ là gì...

Khó có thể trả lời tường tận những thắc mắc của Chuột anh bởi nó dốt quá, chẳng biết gì mà tôi thì chỉ giới hạn sự hiểu biết của một cậu bé lớp tám. Tôi kiếm chuyện đánh trống lảng:

- Ai thả điều đẹp qua?

Chuột anh che mắt nhìn về phía tôi chỉ. Trên cao, một con điều với những dải đuôi đủ màu phất phơ uốn éo đang bay lượn. Tiếng sáo điều nghe vi vu êm ái xa gần theo cơn gió. Tôi mê quá! Đã bao lần tôi cố hoàn chỉnh một con điều, nhưng hễ bay lên cỡ chục thước, điều lại vờ chao đảo trông chán hết sức.

- Ổi thứ điều vuông đó, làm dễ ẹt.

Hình như Chuột anh có rành về loại điều. Cứ nghe giọng nói và cách bấu môi che bai của nó thì biết. Tôi ngơ ngợ hỏi:

- Tao cũng làm toàn điều vuông, nhưng đâu có lên được như vậy.

Chuột anh trề môi:

- Điều đó cho con nít chơi chớ cỡ mình chơi điều én hoặc điều chuồn chuồn mới thú. Còn cùng lắm điều vuông nhưng phải vuông đôi mới hay.

- Tao chẳng biết làm mấy thứ đó. Nó có lên cao không?

- Tất nhiên nó bay chót vót. Điều nào cũng vậy, ăn thua lúc cột dây lèo. Dây điều phải chắc, sườn vót đều đặn mà nhẹ. Tui làm trăm con lên cả trăm. Còn gấn sáo vô nữa. Nhút là sáo cồng, nghe dòn trai, đã lắm.

Tôi ngơ ngẩn nghe Chuột anh diễn tả tỉ mỉ cách làm điều. Càng nói càng hăng, nó hơi tay hơi chân quay vòng, chạy tới chạy lui, làm điệu bộ để tôi hiểu rõ cách cầm sợi dây lèo sao cho căng, cách chích từng phân dây khi điều gặp gió, cách ghì điều để nó không tạt về phía mình không muốn mà dây không bị đứt.

Tôi khấp khởi mừng, vậy là tụi thằng Hoàng sẽ hết cười nhạo mỗi khi thấy con điều của tôi đứt dây quay mòng mòng như vụn trên đầu hàng phượng thấp ở sân trường.

- Té ra thằng này cũng có chỗ nhờ được.

Tôi nhủ thầm trong bụng với sự ngạc nhiên vì những điều vừa khám phá.

Nhưng càng ngày, Chuột anh càng làm tôi ngẩn ngơ hơn vì những hiểu biết của nó về thiên nhiên. Thật tình đôi lúc tôi cảm thấy hơi tự ái vì mang tiếng là "thầy" mà cái gì cũng không tường tận. Con bướm này đục hay cái. Làm sao tôi có thể phân biệt được khi chúng giống nhau như hệt, màu sắc rực rỡ và rập rình không biết mỗi trên những bụi cây.

- Làm gì mà chạy? Con rắn nước mà.

Tôi định thần nhìn kỹ. Đúng là con rắn nước. Vậy mà trông gà hoá cuốc. Nhiều lần vẻ ngần ngại của tôi đã khiến Chuột anh cười nghiêng ngả. Tôi tức mình, chỉ muốn đấm cho nó một cái. Đôi lúc cáu quá tôi chì chiết:

- Thôi đi, dốt mà hay bày đặt.

Lúc nghe câu mắng, nụ cười trên miệng Chuột anh rụng đi. Mắt nó chớp chớp, gương mặt đen như sạm màu hơn, đầu cúi gằm vào trang sách và dáng vẻ của nó là thằng Chuột anh tội nghiệp hồi mới gặp tôi. Thấy vậy, tôi dậm hối hận và lãng sang chuyện học hành, bày cho Chuột anh vài chữ mới.

Chỉ vậy, những buổi chiều rảnh rỗi, cạnh cái đầm sen ngào ngạt hương hoa, tôi thực hiện mơ ước làm thầy giáo của mình bên đưa học trò không trường, không lớp. Tôi vui sướng khi Chuột anh đã đọc được những chữ ghép 2 hoặc 3 vần, làm được vài con tính cộng, trừ đơn giản. Song công bằng mà nói, không phải chỉ có muốn làm thầy mà tôi siêng năng ra bờ đầm. Chính cũng bởi những điều Chuột anh truyền đạt cho tôi một cách dung dị theo kinh nghiệm của riêng nó, về cây cỏ, sinh vật ở ruộng đồng, mà tôi trở nên bạo dạn hơn khi tiếp xúc với các thú vật bé nhỏ, biết cách quan sát thực tiễn để bổ sung vào bài học ở trường. Tất nhiên thiên nhiên có nhiều điều mà cô giáo chưa giảng hết, và Chuột anh thì chỉ lặp lại "cái kinh nghiệm lâu đời của ông bà. . ." (Chuột anh vẫn thường nói như vậy khi bị tôi gặng hỏi tại sao Chuột anh lại biết được). Tôi đã biết cách bắt một con ếch thật dễ dàng như lấy đồ trong túi mà con ếch không bị đau đớn, giãy giụa. Tôi cũng đã biết phân biệt con kỳ nhông với con tắc kè qua tiếng kêu của chúng, biết loại bướm nào thích hương hoa cây nào, bị ong chích phải làm sao. Cách sử dụng cây cỏ mực khi bị té ngã, gọi được tên hầu hết các loại cỏ mọc chung quanh tường là vô danh v.v..

Đổi lại, các hình vẽ trong sách sinh vật của tôi đem lại cho Chuột anh sự ngạc nhiên lạ lùng. Nó há hốc mồm, mắt tròn xoe nhìn mà nửa tin nửa ngờ. Và sách sinh vật cũng hấp dẫn Chuột anh không khác tập học vần.

Hôm được cô giáo sinh vật khen trước lớp vì sự tiến bộ rõ rệt của tôi ở môn học này, tôi vui vẻ kể lại cho Chuột anh nghe và hứa với Chuột anh- coi như lời cảm ơn về những đóng góp của nó cho sự thành công bước đầu của tôi:

- Để về nhà tao tìm cuốn truyện cổ tích bằng hình tặng mày. Đẹp lắm, chữ to mà dễ đọc.

Chuột anh cười nở nang:

- Nhớ chắc ngen. Mà cuốn đó kể chuyện gì vậy?

Tôi nhip bàn chân lên thảm cỏ, lắc đầu ra vẻ bí mật:

- Mày phải đánh vần đọc cho ra. Chữ nào không biết tao sẽ chỉ. Đọc xong kể lại coi có đúng không.

Chuột anh le lưỡi:

- Chà, khó nhai nghe... Nhưng... quyền đó có mắc không... Tui sợ tốn tiền...

- Thì mầy trả nợ tao bằng cách đãi tao ăn cái gì đi, như đủ để chẳng hạn.

Chuột anh tươi nét mặt:

- À, tui sẽ đãi một món này, ngon bá cháy luôn.

Thế là hôm sau, tôi nôn nóng ra chỗ hẹn sớm hơn mọi ngày. Phải nhận là các món cây trái đồng quê của Chuột anh khác hẳn vị cây trái tôi vẫn ăn ở các gánh quà rong. Chuột anh đang ở đó từ bao giờ. Một đồng rạ đốt dở bốc khói, uốn éo theo chiều gió vẽ lên trên không trung muôn vàn hình ảnh biến hoá màu xám.

Chuột anh ngồi quay lưng ra bờ đường, nó đang lúi húi gì đó bên cạnh đồng rơm ùn khói. Tôi sẽ lại gần hy vọng khám phá được cái bí mật của Chuột anh trước khi nó biết tôi đến, để hù nó một mẻ. Nhưng gì thế này? Sống lưng tôi lạnh toát vì kinh tửm. Trong tay Chuột anh là một đồng lông lá, bày nhầy máu me, gan ruột lòng thông. Một con mắt tròn bạc phếch bất động ngược nhìn tôi. Tôi lùi bước kêu lên thảng thốt:

- Ê, mầy làm cái quỷ gì vậy?

Chuột anh quay lại nhe răng cười:

- Chuột đồng, mập dễ sợ, tao để ý cái hang của nó mấy bữa nay rồi, phải hun khói cả tiếng mới thọc được nó. Đấy mầy coi, mỡ vàng lừm.

Vừa nói Chuột anh vừa chìa về phía tôi cái đồng thịt dầm máu. Tôi hét lên:

- Mầy làm cái gì vậy? Trời ơi...

Không hiểu gương mặt tôi nhăn nhó ra sao mà Chuột anh tái mặt thụt lùi. Chắc nó nhớ lại câu chuyện hồi mới gặp tôi. Luống cuống, nó giấu con chuột sau lưng, cố gắng phân trần:

- Tao định nướng... mà mầy không thích thì thôi.

Tôi nhớ lại đôi mắt bạc phếch của con vật tội nghiệp. Tôi tưởng tượng đến tiếng kêu cứu van xin của con vật lúc sắp chết. Vậy mà nó định đãi tôi ăn. Nó gieo tiếng ác cho tôi chứ đãi đằng gì. Càng nghĩ càng giận, tôi trừng mắt mắng mỏ:

- Mầy thiệt là đứa bất nhân. Tao nói bao nhiêu lần, mầy đừng ác như vậy. Mầy ham ăn ham uống quá mà. Bộ không biết kiếm gì ăn sao. Thiệt là đồ... đồ...

Chuột anh xanh mặt lấp bắp:

- Tui chỉ muốn đãi anh. Bị món này ai cũng thích. Nó ngon... ngon.

- Ai mượn, muốn đãi hả, mời tao ra chợ đi... Mày, mày vừa ác lại vừa mọi rợ.

Chuột anh hốt hoảng thực sự, nó quăng con chuột vào đồng rơm đang cháy, chùi hai bàn tay vào gốc rạ, vào cái quần đen.

Tôi nhổ nước miếng tởm lợm cổ mắng mỗ thêm cho hả cơn bực tức:

- Tao biết mày ác độc như vậy chẳng thêm dạy mày học làm chi. Mày khỏi học nữa. Tao về.

Tôi quày người chạy thẳng. Chuột anh ầm ứ không ra tiếng. Nó không dám đuổi theo, không dám năn nỉ, đứng chết trân một chỗ. Đến cuối bờ đầm, tôi ngoảnh lại, Chuột anh vẫn còn đứng chỗ cũ. Tôi nhổ nước miếng liên tục mà vẫn không mất cảm giác khó chịu ở cổ họng. Tôi gào lên:

- Đồ chó chết.

6.

Bộ sưu tập thực vật của tôi được trưng bày ở phòng sưu tầm thuộc thư viện nhà trường.

Cả bọn chúng tôi đứng ngẩn hoài không chán mắt. Tôi, lẽ tất nhiên rồi, còn tụi thằng Hoàng, thằng Hoài thì muốn "ăn theo" để lấy le với bọn con gái. Thằng Hoàng cười nói bô bô:

- Thằng Linh làm rạng danh cho tổ mình. Bắt nó khao vài châu. Cứ xem bộ sưu tập của lớp 8A, chẳng giống ai, lèo tèo mấy cái lá ổi, lá cam, lá lan ai mà không biết.

- Cái nọ xọ cái kia.

- Của tụi mình có chủ đề đàn hoàng. Cỏ là cỏ... đủ thứ kỳ hoa dị thảo.

- Hình như bộ sưu tập này của bạn Linh chứ đâu phải của bạn mà bạn nói nhiều quá vậy.

Giọng Oanh vàng thỏ thẻ của Chi làm thằng Hoàng cụt hứng. Tự ái dồn dập, nó giở giọng cà ngắc cổ hữu của mình:

- Linh với tụi này cũng là một thôi. Bạn Linh không nói thì thôi, mắc mớ gì đến bạn?
- Thấy chuyện bất bình thì nói chớ chẳng mắc mớ gì. Ai cũng là bạn cùng lớp cả.

Thấy câu chuyện có thể xấu hơn, tôi chen vào:

- Bộ sưu tập này đâu có gì quan trọng đâu. Một mình thì cũng chẳng ra sao cả. Mình có một thằng học trò giúp.

- Học trò?
- Ừa, học trò ruột.

Chi nhẹ nhàng hỏi:

- Chắc bạn dạy kèm cho hàng xóm. Mấy đứa?

Câu chuyện chuyển hướng nhanh chóng. Cả bọn kéo nhau ra khỏi thư viện. Tụi thằng Hoàng nóng lòng cứ hỏi dồn:

- Dạy có lương không? Lớp mấy? Con trai hay con gái?

Chi tròn mắt chờ đợi, vì dù sao cô bé cũng là lớp phó lao động nên rất quan tâm về những chuyện "tốt" của đội viên. Tôi cũng muốn kể cho các bạn nghe về đứa học trò tình chờ của tôi, nhưng không lẽ lại nói rằng "đồ đệ" của mình là một thằng bé chăn trâu quê mùa. Hẳn là tụi nó sẽ cười và quan trọng hơn, "nhỏ" Chi sẽ đánh giá thế nào về ông thầy như tôi. Khoe là làm thầy giáo, nghe oai mà thiệt ra là dạy i tờ cho thằng nhỏ nhà quê. Không đời nào mình lại dần dần đến độ kể thiệt chuyện ấy ra.

- Đâu, Linh kể cho Chi nghe chuyện Linh dạy học đi.

Tôi ấp úng:

- Ờ, có gì mà kể, Linh chỉ dạy sơ sơ cho thằng nhỏ nhà hàng xóm thôi mà.
- Sao nhỏ mà rành về cây cỏ quá há.
- Có phải nó bắt ếch cho mầy phải không?

Thằng Hoàng đá một câu nghe thiệt mất tình bạn bè. Nhưng nó nói đúng. Tôi đành gạt đại :

- Ừ, tao với nó...

- Xạo, mặt mày thấy con muỗi còn run hướng hồ con ếch.

Chi bênh tôi:

- Hoàng nói sai rồi. Có gì đâu mà phải sợ, có lẽ Linh sợ phải giết chết nó thôi.

Tôi hể hả đưa mắt cảm ơn Chi rồi hoạ thêm:

- Tao chỉ thấy tội nghiệp khi tự nhiên giết chết mấy con vật nhỏ, mà giết một cách vô tội vạ. Còn những khi cần thiết phải giết thì nói làm gì.

Hoàng nóng mũi mả tôi:

- Phải rồi, không giết, nhưng để người khác làm cho mình hưởng điểm. Đúng là khẩu Phật tâm xà.

Chi giảng hoà:

- Mỗi người mỗi tính, mấy bạn đừng làm mất hoà khí với nhau.

Hoàng vỗ vai tôi:

- Tụi này nói chuyện vậy đó nhưng không giận lâu đâu. Chi đừng lo. Vả lại thằng Linh nó "cốt cách" sư phụ mà. Mai mốt thành thầy thiết tới nơi đó. Chính lỗi tai tao nghe nó thú thật với cô giáo chủ nhiệm là mai này lớn lên nó sẽ học làm thầy giáo. Bây giờ nó tập sự là vừa.

- Các bạn đừng châm chích nhau nữa. Chi thấy việc làm của Linh tốt đó. Mấy bạn cũng nên bắt chước Linh, giúp đỡ được hàng xóm láng giềng chút nào hay chút đó. Không phải với tư cách một người thầy mà là với tư cách một học sinh, một đội viên.

Khi Chi đi khỏi, thằng Hoài bĩu môi:

- Cứ như bà già ăn trầu.

Tôi buông thông một câu:

- Chi nói đúng đó tụi bây đừng phê bình ầu.

Hoàng háy tôi:

- Mày bình hả? Được rồi, cứ bình đi...

Không hiểu có phải vì câu chuyện này không mà mấy ngày sau, tụi thằng Hoàng cắt đặt tôi bắt cho được mấy loại chuồn chuồn, ép khô để nộp cho cô giáo sinh vật. Nó tuyên bố:

- Kỳ trước, bắt ếch, thằng Linh không có, tao phải làm thay nó, kỳ này nó không thể né tránh được. Với lại chuồn chuồn dễ kiếm, dễ bắt nhứt, con nít còn bắt được nữa là.

Thằng Hoài cười cười:

- Thằng Linh còn có phụ tá học trò đặc lực mà. Chỉ cần vẩy râu la vài câu, đồ đệ sợ cuốn vó đi bắt cả túi chuồn chuồn cũng được nữa là có mấy con.

Tôi nói:

- Tao sẽ bắt về cho tụi bay, còn việc ướp khô, tụi bay chia nhau. Vậy tao mới làm.

Thằng Hoàng cười:

- Cũng được, mày định đổ tội cho tụi tao phải không? kẻ bắt cũng có tội như người giết con ơ.

Thế là chiều thứ năm, tôi vội vã vào trong đầm để sửa soạn cho bữa thực tập hôm sau.

Bầu trời vẫn xanh, sen vẫn toả mùi thơm hoà trộn với hương rạ, hương bùn, hương đất. Cảnh vật thân thuộc, khiến lòng tôi sáng khoái. Tôi đã không còn giận thằng Chuột nữa. "Kẻ bắt cũng có tội như người giết con ơ" Câu nói của thằng Hoàng làm tôi suy nghĩ. Ừ nhỉ, tôi không bắt ếch, bắt kỳ nhông, chuồn chuồn nhưng tôi lại nhờ người khác bắt rồi lại đưa cho kẻ khác giết mà chính tôi cũng biết rõ, như vậy, tôi cũng biết rõ ai là người hành hạ thực sự con vật nhỏ bé vô tội kia. Tôi tự biện minh là mình học, nhưng thằng Chuột viện cớ. . . lỗi của ai đây? Rắc rối quá. Tốt nhất hãy quên đi mọi chuyện.

Tôi cố tìm khắp cánh đồng xa, cánh đồng gần cũng chẳng thấy bóng con trâu đâu cả. Như vậy, thằng Chuột không dẫn trâu ra ăn cỏ nữa. Chắc nó tưởng tôi không dạy nó học như lòi mắng mỗ hôm trước. Nhưng, ngoài cánh đồng này nó còn thả trâu đi ăn ở nơi nào nữa? Tôi bứt rứt bồn chồn chờ đợi. Những bầy chuồn chuồn lặn lờ giang đôi cánh mỏng chao vòng trên mặt đầm. Hẳn tôi phải tự làm lấy mọi việc thôi. Giá như có Chuột anh. Nghĩ đến đây bỗng dưng lòng tôi có chút xấu hổ, thì ra tôi chỉ mong gặp nó vì có chuyện muốn nhờ nó, chứ không vì để dạy nó dăm ba chữ. Cũng không hẳn vậy vì trong thâm tâm tôi vẫn muốn được làm một thầy giáo, mong được dạy cho ai đó, đúng với nghĩa dạy học cơ mà. Thằng Chuột, đứa học trò đầu tiên của tôi, đã học những vần đầu của chữ từ tôi. Bây giờ, có thể nó không học nữa và tôi thấy lòng tiêng tiếc thế nào ấy.

Đảo mắt quanh cánh đồng trống một lần nữa, tôi lấy cái bao nylông ra và cố để tâm vào cái việc bắt chuồn chuồn. Bắt chuồn chuồn không khó, chuyện ấy con nít cũng làm được, nhưng phân loại và tìm kiếm cho đủ mặt chuồn chuồn thì một người không làm xuể, nhứt là lũ chuồn chuồn cứ chọn những đài sen hoặc những búp sen non giữa đầm làm bãi đáp.

- Nghe ọ... nghe ọ... ọ...

Tiếng kêu quen thuộc, gần gũi như tiếng gọi mừng. Tôi thiếu điều muốn nhảy cẫng lên vì vui mừng. Cái gánh nặng trên vai bỗng nhẹ hẫng.

- Bắt chuồn chuồn hả? Để học phải không?

Thằng Chuột hỏi trông nhưng gương mặt nó thì tươi cười vô tư như chưa có chuyện gì xảy ra giữa hai đứa. Tôi gật gật đầu:

- Phải bắt được nhiều loại, nhiều thứ chuồn chuồn khác nhau.

Chuột anh nhảy khỏi lưng trâu, vuốt ve cái bụng lép của con vật. Cái liềm trên tay, nó phạt một ít rạ ngon rả rác trên cánh đồng gom thành một đồng nhỏ, vừa làm nó vừa giải thích:

- Nó mới đẻ, phải ăn no mới có sữa.

Lúc bấy giờ tôi mới để ý đến một con vật nhỏ, sống động, dễ thương, nâu hồng lẩn quất dưới chân con trâu mẹ.

- Hèn chi con trâu mẹ to quá trời làm tao cứ tưởng nó mập, ai dè nó sắp đẻ.

- Ủa, đẻ ban đêm, tui phải thức canh với ông Ninh. Chút nữa bắt chuồn chuồn xong, tui kể lại cho nghe, vui lắm.

Tuy tò mò, nhưng mặt trời đã ngả xế, trời bớt nóng và chuồn chuồn bay ra mỗi lúc một nhiều, tôi và thằng Chuột rập rình theo mấy cánh chuồn chuồn mỗi đang nghỉ ngơi trên những cành lá.

- Con này là chuồn chuồn kim nè, nó yếu lắm, coi chừng nó đứt cánh, gãy đuôi. Phải để riêng, đừng cho chung với chuồn chuồn voi, con này dữ như bà chằn. Còn con này chuồn chuồn lửa, đẹp lắm nhưng cắn đau.

Tôi túm đôi cánh nhám của con chuồn chuồn màu vàng cam rực rỡ. Nó cong đuôi vùng vẫy mạnh bạo cố thoát khỏi đôi ngón tay. Mấy ngón chân chụm lại giẫy đạp. Cặp cánh rung lên bất lực.

Tiếng thằng Chuột kêu to bên bờ đầm:

- Có lấy chuồn chuồn nước không?

- Đâu, con nào? Lấy mỗi thứ một con.

Thằng Chuột chỉ tôi ngắm theo những con chuồn chuồn đang la đà sát mặt nước, cái đuôi lệt đẹt như muốn vẽ trên mặt hồ in những đường vẽ thẳng tắp. Chuột anh chắt lưỡi:

- Nó đang đẻ đó, có bắt không?

Tôi ngạc nhiên:

- Sao biết nó đẻ?

Chuột anh nhe răng cười thản nhiên:

- Chuyện đó ai mà không biết. Cũng như biết con chuồn ngô chuyên môn bắt ruồi ăn thịt. Tui nó dữ lắm chứ không hiền đâu.

Chả mấy chốc trong chiếc bao nylon đã đầy chuồn chuồn đủ loại, đủ màu. Khi cùng ngồi xuống thăm cỏ quen thuộc bên bờ đầm, thằng Chuột bắt chợt hỏi:

- Bữa nay mình học tiếp phải không?

- Ừa ôn lại xem thử mầy có quên không?

Chuột anh cười hãnh diện:

- Không, không quên đâu, mấy ngày không có thầy tôi vẫn tập đánh vắn đó chớ. Thầy có còn giận tui không?

Tôi lắc đầu:

- Không, nhưng mình đừng bao giờ giết chết mấy con vật đó một cách vô tội vạ nghe.

Tôi nói với Chuột anh mà như muốn nhắc nhở với cả mình.

- Anh cần, tui mới bắt. Khi nào nhà tui thích ăn ếch, ăn chim ba tui mới cho bắn giàn thun. Nhưng sao tui thấy có vẻ quan trọng vấn đề quá. Trong xóm tui, tự nhiên là vậy...

Tôi nhìn bao chuồn chuồn, lòng hơi buồn buồn tự nhủ:

- Con nào không cần mình sẽ thả ra.

Mãi đến khi ra về tôi mới chợt nhớ mình quên chưa hỏi Chuột anh chuyện con trâu đen vừa mới có thêm một chú nghé.

Bộ sưu tập chuồn chuồn của tôi làm cho các bạn cùng lớp lé mắt. Thằng Hoàng cười toe toét khoe mẽ khắp nơi. Đích than cô giáo đến tận chỗ ngồi khen tôi:

- Em khá lười. Suốt từ đầu niên học tới nay em tiến bộ thấy rõ, nhất là môn sinh vật, nếu em bạo gan một chút... không... cô nói là can đảm hơn đừng e ngại gì trong các buổi thực tập thì em mới là học sinh giỏi đó.

Tôi đỏ mặt vì vui sướng.

- Cô ơi, nó có học trò phụ tá đó cô.

- Học trò?

Thằng Hoàng xí xọn:

- Linh đang tập sự làm thầy giáo đó cô.

Cô giáo mỉm cười:

- Chuyện đó tốt thôi. Nhưng đã có ý định đó thì Linh phải cố gắng nhiều lắm. Chăm chỉ, trung thực, tốt bụng, kiên nhẫn, ham học hỏi, khiêm nhường, đây là những đức tính mà các em phải đạt đến, ngay từ khi còn bé và càng quan trọng hơn đối với những ai thích theo nghề dạy học.

Tôi cúi đầu dạ nhỏ. Lúc cô giáo bước ra ngoài tôi vung tay hù thằng Hoài:

- Mày lẻo mép vừa chứ. Ai mượn hử?

- Ơ, quên lời cô dặn rồi hả? Thầy giáo?

- Tao nghi thằng này xạo chứ học trò gì. Chắc mày thuê hàng xóm bắt giùm chuồn chuồn phải không?

- Tội nghiệp, chắc nhện quạ sáng, hèn gì dạo này tao thấy mày gầy đi thấy rõ.

Tôi giận quá dậm hết giận. Thây kệ chúng, hơi đâu mà cãi. Vả lại nhóm của Chi đang đi đến chỗ tôi chắc là xem bộ sưu tập chuồn chuồn.

- Linh cho Chi với mấy bạn xem một chút được không?

Thằng Hoàng đưa tay cản:

- Bộ này của cả tổ, Chi muốn xem phải hỏi hết bốn đứa tụi này sao chỉ hỏi mình Linh?

Chi cười ranh mãnh hướng về phía Hoàng:

- Vậy các bạn cho phép nhóm Chi "thưởng lãm" tài ép gói phơi khô của các bạn được không?

Thằng Hoài gật đầu cười toe mãi đến khi cả nhóm Chi phá ra cười, nó mới thộn mặt nhăn nhó chịu trận:

- Linh kiếm được ở đâu ra lắm thế?

- Nhà Linh ở giáp ranh một cái đầm lớn... nên nhiều lắm.

- Thích quá nhỉ? Chả bù tụi Chi đũa nào cũng ở kế chợ chẳng có vườn cây gì cả, canh cả ngày bắt gỏi lắm chỉ được hai con là cùng.

- Thì khi nào cần. Linh sẽ dẫn các bạn đến đó, tha hồ sưu tầm đủ loại.

- Thật không?

Chi reo, Thuỷ, Tiên, Nga cũng rối rít hỏi.

Tôi chắc chắn:

- Dễ thôi, Linh sẵn sàng.

- Ê, có tụi tao nữa đó nghe.

Thằng Hoàng hét toáng lên:

- Dĩ nhiên, mắc mớ gì phải xin xỏ hờn thằng ngu.

Tiếng keng báo giờ ra chơi đã hết. Các bạn tán mát về chỗ mình. Tôi xếp bộ sưu tập lại mà trong lòng vẫn còn nguyên nỗi hân hoan về thắng lợi của mình. Tôi nhủ thầm trong bụng chiều nay sẽ kiếm cho Chuột anh một quyển tập tranh thật đẹp. Lời hứa của một thầy giáo phải giữ đúng. Tôi khẳng định với mình như vậy.

7.

Niên học sắp chấm dứt, chả còn bao ngày nữa chúng tôi sẽ được nghỉ hè. Các thầy cô đang bận bịu tổng kết học kì 2 và kết quả cuối năm, vì vậy, việc kiểm tra bài học không chặt chẽ như thường lệ. Lũ học trò chúng tôi được thông thả dành hết thời gian vào việc chuẩn bị cho buổi trình diễn văn nghệ và tờ báo tường của lớp. Ngoài ra, chúng tôi còn trao đổi lưu bút cho nhau. Đũa nào cũng cố tìm lời hay, câu đẹp để trau chuốt mấy dòng lưu niệm.

Chi trao cho tôi một quyển sổ nhỏ bìa bao giấy bạc có in hình những bông hồng đỏ thắm. Hình như tôi là bạn trai đầu tiên trong lớp mà Chi đưa viết lưu bút, quyển sổ đầy những nét chữ mềm mại con gái.

- Linh viết dài dài vô để mấy bạn khác bắt chước, chớ con trai là chúa lười. Như Oanh đó, Oanh đưa lưu bút cho Thịnh viết trước, ai ngờ sau khi ngâm đúng một tuần, Thịnh trả lại trang lưu bút còn trắng tinh, chỉ mỗi một dòng chữ, đúng một dòng không hơn không kém. Để Chi nhớ xem. . . à . . . Thịnh viết: "Chúc Oanh vui hè, thắng lợi lớn". Cứ như là lời kết bài diễn văn ấy.

Nói xong, Chi che miệng cười giòn và tôi cười bò ra bàn. Nhưng cười người xong mới thấy lo phần mình, vì thực sự cầm viết lên không biết phải viết gì, văn chương tắc tị.

Cùng chung nỗi khổ tâm như tôi, thằng Hoàng thầm thì:

- Viết không ra tụi con gái cười mình thúi đầu.

- Mà viết làm sao cho tao xem thử.

- Hai ngày rồi mà có chữ nào đâu. Khổ quá, con Oanh đưa, tưởng thằng Thịnh viết được nhiều, mình cóp lấy ý, ai ngờ nó viết mỗi một dòng. Ê... mà xem thử tụi con gái viết làm sao, cho tao chép một đoạn đỡ khổ.

Tôi gắt:

- Tụi nó biết được không ra gì đâu. Tao nặn mãi mới được một câu đầu tiên.

- Mà đọc tao nghe thử có được không?

- Ủa... "Chi mến, hè về phượng nở ve kêu..."

Hoàng cười rú lên:

- Sao giống thơ quá.

Tôi lúng túng:

- "Mày nghe chưa hết câu, tiếp theo "thế là một niên học đã trôi qua..."

Thằng Hoàng nhú trán gật đầu:

- Nghe cũng tạm tạm... Chắc tao cũng viết mi mí như vậy... Mình cùng góp ý nghe...

Hôm nhận lại sổ lưu bút, Chi cảm ơn rồi rút khi nhìn thấy hai trang giấy dành cho tôi dày đặc chữ:

- Trời ơi, không ngờ bạn Linh hay thiệt, cảm ơn nhiều nghe.

Thằng Hoàng chỗ mồm nói leo:

- Lần này đích thị nó viết, không có học trò phụ tá.

Chi lườm Hoàng:

- Vậy mà Chi cứ tưởng Hoàng đang cần phụ tá để viết lưu bút cho Oanh đấy.

Chạm nọc, Hoàng tăng lờ đi chỗ khác. Để cảm ơn Chi tôi mời:

- Nghỉ hè, Chi và các bạn ghé nhà Linh chơi.

Chi vỗ tay:

- A... hay đấy, có lần Linh nói gần nhà Linh có một cái đầm lớn lắm phải không? Cắm trại ở đó được không?

Tôi gật đầu:

- Không cần cắm trại, tre che đủ mát rồi. Vả lại đường nhỏ, không lẽ cắm trại trên ruộng. Sắp cấy đến nơi rồi.

- Vậy à...

Thấy vẻ mặt tiu nghỉu của Chi, tôi vội nói:

- Đi chơi đầm được rồi. Trên bờ có bãi cỏ sạch. Dưới đầm mùa này sen nở dày đặc, thơm và đẹp lắm. Chiêu nào Linh cũng vào đó, rất mát.

- Vậy đâu cần phải đến mùa hè. Chủ nhật này rồi mình tổ chức picnic ở đó đi.

Oanh ở đâu trờ tới nghe được chuyện, tán đồng:

- Được đó Chi, chớ cứ đi Ngũ Hành Sơn hoài chán chết.

- Ngoài sen ra còn có gì nữa không?

Tôi kể cho các bạn gái nghe về những bông đủ dẻ thơm nức, những bụi hoa bằng khuâng tím ngát, những bông súng trắng nuốt, những dây tre luôn cựa mình rên rỉ, những vườn ổi trong vườn nha dọc con đường mòn, những cánh đồng còn vương mùi rạ khô. Tôi lại kể cho các bạn trai về những con rắn nước nhanh nhẹn, những con cò trắng nuốt lạch bầy mà vẫn

ung dung trong đầm sen, những con đế cứng cựa cứ hét tướng lên dưới đám cỏ, cả những con quạ khoang hợp bầy lác lư trên ngọn tre...

Chỉ mới nghe từng ấy thứ, cả Chi lẫn Hoàng, Hoài, Oanh đều muốn đi chơi đầm vào chủ nhật tới. Tụi thằng Phú còn bàn nhau đem theo cái rổ để mò ốc bươu.

Chiều chủ nhật, mới hai giờ nhóm học tập của tôi đã có mặt đầy đủ. Thằng Hoài tay cầm theo một gói kẹo dừa to sụ, nó nói của bà thím ở Bến Tre ra chơi cho. Mỗi đứa chia nhau một chiếc ngậm để chờ Chi, Oanh, Hoa và Lệ.

Bốn "cô nương" đèo nhau trên hai chiếc xe đạp đến nhà tôi với những bộ quần áo màu trông lạ hẳn so với những ngày đi học. Tụi con trai chúng tôi đâm e dè, cử chỉ đành hoàng hẩn ra.

Oanh nôn nóng nhất, chưa gì đã giục:

- Mình vô đầm đi... Đi đường nào? Linh dẫn đường nhe!

Tôi đưa các bạn men theo con đường ven đầm quen thuộc. Con đường có vẻ chật chội hơn thường ngày vì đến bảy đứa đi một lượt. Buổi chiều rục rĩ nắng. Cây phượng đằng xa trở bông tươi như có lửa. Đất ruộng khô cứng thiếu nước, những tảng đất xói trắng bệch, cứng chắc như những hòn đất nhỏ đủ cỡ. Chỉ có đầm sen vẫn xanh ngắt và chi chít hoa.

Chi xuýt xoa:

- Mát dễ sợ. Linh ở gần đây thích thật. Chiều chiều ra đầm học bài vừa mát vừa yên tĩnh.

Hoa gật đầu:

- Trông thơ mộng thiệt. Hèn chi Linh giống như một thi sĩ.

Oanh hỏi:

- Linh có thường ra đây không?

Hoài cười chọc quê tôi:

- Chiều nào mà nó chẳng ra đây ngắm mặt trời.

Chả là có lần tôi kể cho Hoài nghe về thú ngắm mặt trời lặn của mình.
Chi ngạc nhiên:

- Ngắm mặt trời?

- Nó đếm cò ngũ sắc.

Tôi lườm thẳng Hoài trong khi mấy đứa con trai kia cười rộ chế giễu vẻ mặt ngơ ngác của Chi.

- Nó chọc quê mình đó, Chi đừng quan tâm.

Chúng tôi vừa đi vừa nói chuyện, đùa nghịch. Chả mấy chốc đã đến cuối đầm. Tôi chỉ cho các bạn thăm cỏ mượt mà tôi thường ngồi mỗi chiều:

- Tụi mình đổ bộ xuống bãi cỏ này đi. Sạch lắm. Mọi khi Linh vẫn thường ngồi ở đấy.

Cả bọn ồa chạy đến để dành chỗ.

Một bóng người từ dưới bờ ruộng trờ lên ngơ ngác nhìn. Chuột anh. Tôi hơi khựng lại một chút. Mãi vui với các bạn tôi không nhớ gì đến Chuột anh và cũng quên phắt hôm nay có hẹn với nó tập làm tính đổ.

Thấy đông người, Chuột anh lùi ra xa chờ đợi. Tôi lưỡng lự không biết mình phải xử trí sao đây. Hẹn Chuột anh một bữa khác thì dễ thôi, nhưng cái khó là ở chỗ làm thế nào để giải thích với Chuột anh mà tụi bạn không biết. Tôi không thể đến với nó. Trông nó lồi thối cục mịch như một cục đất ruộng. Áo đứt cúc bạc phếch, mặt mũi tay chân đen đui bẩn thỉu, cái quần đùi đen lại còn xắn lên tận háng thêm chiếc nón rách tả tơi. Tôi không có can đảm nói với các bạn nhất là các bạn gái rằng đây là học trò tôi, là người đã cho tôi nhiều hiểu biết về thiên nhiên, cây cỏ sinh vật. Tụi nó sẽ cười tôi đến chết. Đám con trai sẽ đem chuyện này làm đầu đề bàn tán, cười cợt. Còn gì thể diện tôi, còn gì cái hãnh diện nơi tôi khi tôi đồng dạng nói là mình có học trò. Thầy nào trò đấy. Tụi nó sẽ chẳng buông tha mình đâu. Tôi phải lờ đi. Chuột anh có giận cũng đâu quan trọng gì. Đã bao lần tôi mắng mỏ nó đủ điều mà nó vẫn không giận hờn gì cả. Và cho dù, nó có giận. . . tôi cũng không cần. Nó chỉ là một thằng bé chăn trâu, đem ra cân với các bạn tôi tất nhiên nó chả có trọng lượng nào.

- Linh ới, tới đây ngồi nè. Trời mát rượi hè. Đã thiệt.

Tiếng Lệ reo lên:

- Kìa, trông con trâu kìa. Xấu hơn con bò nhiều lại dơ nữa. Vậy mấy ông nhạc sĩ cứ ví von:chăn trâu sướng lắm chứ, chăn trâu sướng lắm chứ.

Những tiếng cười đùa bốn cọt nhắm về phía con trâu và Chuột anh làm nó đâm ngại ngùng. Lùi xa thêm một tí, Chuột anh rút rè chìa cuốn tập gói cẩn thận trong chiếc mo cau để ra hiệu nhắc tôi. Nhưng vừa lúc ấy Hoài đã kéo mạnh tay tôi nói:

- Ngồi xuống đi mày. Thảo luận xem chương trình thám hiểm vùng đầm sen này bắt đầu thế nào. Mày là thổ công ở đây phải không?

Chi nhẹ nhàng:

- Ừa, Linh ngồi xuống đi, mình ăn kẹo của Hoài. Tụi Chi cũng có gói bánh ngọt nè.

Tôi thở hắt một hơi và quyết định ngồi xuống không nhìn về phía Chuột anh nữa. Ăn uống cười cợt đùa bốn một hồi, khi quay lại Chuột anh đang đứng cạnh con trâu, đầu cúi thấp, thăm thì bên tai trâu theo cái cách mà nó vẫn làm.

- Linh chỉ cho Oanh xem cây đủ dễ là cây nào? Linh kiểm xem có bông không. Nghe bạn Linh nói nhiều làm Oanh ham quá.

- Dễ dễ thì Chi biết, nhưng hoa bằng khuâng Chi chưa thấy lần nào, tên lạ hoắc.

Thằng Hoàng cười phá lên:

- Chi có sống đến 100 tuổi cũng không biết được cái tên đó đâu.

Chi cãi:

- Bạn nói lạ chưa. Cây có tên đàn hoàng, theo Linh hoa cũng đẹp nữa, có gì đâu mà không biết. Phải không Linh?

Tôi gật đầu:

- Hoa dễ thương lắm, màu tím nhạt. Thằng Hoàng có biết gì đâu.

Hoàng kêu lên:

- Ê... ê... bộ tao không biết sao? Mày muốn khoe mấy cây đuôi chuột chứ gì. Đúng không nào?

Tôi cãi:

- Tên dân gian nói làm chi, hoa phải có tên đẹp. Với lại đâu phải Linh bịa ra. Có tên hẳn hoi.

Lệ chen vào:

- Tên gì cũng được miễn có thật và hoa đẹp. Nhưng theo Lệ nên chọn cái tên đẹp và dễ thương chứ ai đặt tên đuôi chuột nghe tội nghiệp làm sao ấy.

Hoàng đuổi lý càu nhàu:

- Cứ làm như hoa đẹp thì tên phải đẹp. Tên xấu cũng có gì quan trọng đâu.

Oanh giảng hoà:

- Đừng tranh luận nữa, để sức hái cho tụi mình mỗi đứa vài bông sen đi. Sen nở đẹp quá thấy ham ghê.

Hoàng nhanh nhẩu nhảy xuống ruộng, cả bọn ùa theo. Sen và súng nở hơi xa bờ, Hoài kiếm một cành ngắn vót những bông gần nhất. Chợt có tiếng kêu nhỏ, rụt rè:

- Hái ít thôi không người ta la đó.

Tiếng của Chuột anh. Từ đằng xa nó nói với tôi có ý nhắc nhở tôi. Hoàng quay lại nhìn Chuột anh, bĩu môi:

- Thằng nhóc chần trêu. Doạ hả?

Chuột anh ấp úng:

- Đâu có... sợ chủ đầm đi tới...

- Không mắc mớ gì mà, thằng nhóc lo đi chần trêu đi.

Để Chuột anh yên bụng tôi nói trống.

- Mấy bông thôi mà. Không sao đâu.

Chuột anh im bặt, nhưng Chi, Oanh, Lệ thấy Chuột anh lại nảy ra một ý khác. Oanh hất hàm hỏi:

- Ê... Ê... có biết ở đây có ai bán ổi không?

Hoa cũng hỏi:

- Mua giùm được không?

Chuột anh do dự một chút rồi đến gần:

- Cách đây mấy nhà có vườn của bà Năm bán ổi xá lị ngon nhất.

Chi lấy tiền trong khăn tay:

- Mua dùm một ngàn đi... Nè lựa ổi đừng chín lắm, không ngon đâu.

Chuột đưa tay toan nhận tiền, bỗng Hoài kêu giật:

- Chi, đừng đưa tiền cho nó. Biết nó ở đâu mà đưa, lỡ đi luôn thì sao. Để tụi này đi mua cho.

Bàn tay Chuột anh đưa ra lưng chừng thì rút lại. Nó nhìn Hoàng rồi lại nhìn tôi chờ đợi. Có lẽ nó chờ sự can thiệp của tôi, chờ tôi xác nhận với bạn bè rằng nó là bạn tôi và cũng là học trò của tôi, là một đứa trẻ trung thực, đáng hoàng. Tôi hiểu điều đó, nhưng thay vì bênh vực nó, không biết do động lực nào miệng tôi cứng lại, đầu tôi quay về phía đầm cơ hồ như tôi không biết chuyện gì đang xảy ra.

Tôi nghe tiếng của Chi:

- Nó còn trâu để đó mà.

Thằng Hoài té tát:

- Mấy thằng nhóc nhà quê lấu cá lấm. Để tụi này kiếm mua cho, thằng Linh biết chỗ mà... còn thằng nhỏ, đi chỗ khác chăn trâu. Xớ rớ làm chi. Âm mưu gì đó? Đi...

Tiếng quát nạt của thằng Hoài làm tôi chạnh lòng. Tôi quay lại định lên tiếng, nhưng Chuột anh đã đi về phía con trâu. Nó ôm cổ con trâu thì thầm rồi mở dây chậm chạp dắt trâu về.

Trời vẫn còn sớm lắm.

Bỗng dưng tôi cảm thấy buồn buồn, Hoài và Hoàng rủ nhau đi mua ổi, Oanh, Chi, Lê, Hoa đang rửa chân ở mé đầm cách tôi một khoảng. Tôi ngồi trên bờ cỏ, nhìn ngu ngơ trên lưng trời. Một con diều đang lượn trên cao với hai dải đuôi màu xanh trắng. Tôi nhớ bài học về diều mà Chuột anh đã dạy tôi. Chuột anh đã hứa sẽ vót tặng tôi sườn diều vuông đôi bằng một loại tre đặc biệt dẻo dai được ngâm trong bùn ao 7 tuần. Con diều sẽ bách chiến bách thắng, và sẽ không có một con diều nào bay được lên cao như thế. Nhưng có lẽ sau chuyện này, Chuột anh sẽ giận tôi lắm đây. Đánh bạn với Chuột anh nên tôi đã phần nào hiểu nó cũng tự ái lắm. Có thể nó sẽ không bao giờ muốn học với tôi nữa, vì cốt yếu rõ ràng lỗi này là do tôi và bạn bè của tôi.

- Ủa, Linh có vẻ lo ra chuyện gì vậy? Còn kẹo nè, ăn đi.

Bọn thằng Hoàng kéo tôi ra khỏi cơn buồn bực lúc nó trở về thốn thẹn một bụng ổi như bà bầu. Không có rổ, tụi nó nhét đầy ổi vào bụng.

Lê kêu lên:

- Eo ơi, bạn Hoàng, bạn Hoài hôm nay đã tắm chưa?

Hoài cắn ổi ổi nhai rôm rốp, gật gù:

- Ngon không thể tả. Ai chê không ăn thì thôi.

Chi lườm:

- Có hoa ngu mới không ăn. Mình lau kỹ là được. Còn không, tụi mình mang về nhà rửa thuốc tím thế là sạch sẽ.

Những trái ổi thơm nức, da mọng bóng láng khiến các tuyến nước bọt làm việc liên tục. Chúng tôi xúm lại ăn, chuyện trò rôm rả về kế hoạch lên báo tường, kế hoạch hè Đội. Tôi quên mất Chuột anh, chỉ có bạn bè phía trước.

8.

Những ngày qua thật là bận bịu. Chiều nào tôi cũng phải xuống trường để tập dợt những môn thi đua, sinh hoạt chuẩn bị lễ tổng kết cuối niên học.

Tôi không có thì giờ vào đầm sen dạy Chuột anh học. Mãi đến ngày Chi gợi ý bảo tôi vào đầm hái sen tươi dùng cho màn múa "dâng hoa tặng thầy" tôi mới sức nhớ.

Chiều đến, khi nắng vừa chéch bóng cây xoan ta trước nhà, tôi vội vàng vào đầm.

Không có Chuột anh ngoài cánh đồng quen, cả con trâu nữa. Tôi cố đi quá khỏi khúc quanh cũng không thấy bóng con trâu nào. Cánh đồng trống trải, cháy nắng. Không lẽ Chuột anh không còn chăn trâu nữa. Hay là Chuột anh chán nản trước thái độ của tôi. Lòng bứt rứt không yên tôi chậm chạp trở lại mé đầm. Cảnh vật vắng lặng quá. Tôi nhớ đến những buổi chiều với Chuột anh, có bụi mình nhưng thú vị nhiều hơn. Thời gian trống trải vô bổ khi chờ mặt trời lặn đã nhờ Chuột anh mà sống động hẳn ra. Nhờ Chuột anh mà cái đầm quen, con đường nhỏ, cánh đồng kia có sinh khí hơn bởi tôi đã hiểu rõ cuộc sống nhỏ nhoi nhưng phong phú vẫn hoạt động dưới mặt nước yên, dưới thảm cỏ mềm, trong những đáy hang, luồn lách trên khắp cánh đồng. Nói cho công bằng, có thể tôi học được từ Chuột anh nhiều hơn là Chuột anh học được ở tôi. Dù không đặt Chuột anh ngang hàng với lũ bạn cùng lớp nhưng tự trong tận đáy lòng tôi vẫn thích chơi với Chuột anh, thích dạy nó học, trêu ghẹo nó và đôi khi tâm sự với nó nữa.

Khi không có Chuột anh cùng trên bờ đầm, tôi mới thấy nhớ nó làm sao. Tôi cố ngồi chờ một lát, nhìn quanh tìm kiếm. Lúc hoàn toàn không còn chút hy vọng nào, tôi mới sức nhớ đến nhiệm vụ của mình.

Những bông sen nõn nà đẹp nhất, lại ở giữa đầm. Gần bờ toàn những bông xấu hoặc đã cánh bở những bàn tay nghịch ngợm của ai đó. Tôi cố tìm cách để hái được những bông khá một chút, nhưng vẫn chưa với tới. Lúc tôi quyết định cởi quần dài, đánh bạo lội ra đầm, bỗng có tiếng kêu giật ngược:

- Ê... Ê... Linh...

Tôi mừng quá, tiếng kêu của Chuột anh. Đúng là Chuột anh, không trâu, không roi, tay xách một mớ cần và hai cái nơm nhỏ đang đứng trên đường nhìn tôi hớn hở.

- Làm gì vậy? Hái bông cho mấy cổ hả?

Vừa hỏi nó vừa nhìn quanh, chắc để xem mấy bạn tôi có đứng ở đâu đó không?

- Hái giùm tao coi. Không có ai hết. Chỉ một mình tao thôi.

Chuột anh đặt cái nơm trên bờ đầm. Nó nhìn quanh quất lần nữa. Cái vẻ e dè biến mất. Giọng nó vang vang:

- Lên đi. Mà không có mấy cổ thì hái cho ai? Bữa nay đâu phải rằm, mới mồng mười hà.

Tôi bước lên bờ. Chưa chi mà bùn đã bám cứng ông chân.

- Thì cũng hái giùm họ đó. Lễ tổng kết cuối niên học bên nữ múa màn dâng hoa tặng thầy.

- Chà , vui quá hén. Giả như tui được đi coi... Thiệt, đi học sướng thiệt.

Rồi chợt, nó hạ giọng:

- Mấy bạn của anh dữ quá. Hôm đó tui định hỏi bài mà không dám.

Tôi bối rối liếc nhìn Chuột anh. Nếu như bây giờ nó mà trách mình như té tát thì cũng đành chịu. Nhưng hình như thằng Chuột anh không có ý đó, nó bước xuống bờ đầm, và bỗng quay lại hỏi:

- Chữ dầy viết "dờ" hay "giờ"

Tôi ôn tồn giải thích:

- Tất nhiên là "dờ", còn "gi" là giờ... năm giờ... bảy giờ... vậy đó.

- Dặn dò, dò... đúng không?

- Đúng rồi.

Chuột anh năn nỉ:

- Hay mình học một chút đi. Còn sớm, hái vài phút là xong. Chớ khi lấm lem rồi học, nó ngứa khó chịu lắm.

Tôi đồng ý. Một phần vì thấy đề nghị của nó có lý, một phần tôi muốn ngẫm chuộc lại thái độ cư xử không đúng của tôi hôm trước. Chuột anh hầu như đã quên tất những chuyện đó. Nó cắm cúi học, mặt đất tạm làm vở. Chắc tuần qua, nó ôn tập nhiều nên thuộc lâu lâu. Tôi ngạc nhiên vỗ vai nó khen:

- Không dè mầy học giỏi đó. Ráng lên, hè tao dạy làm toán.

Chuột anh rạng rỡ, mắt long lanh:

- Thiệt không Linh? Tao muốn học giỏi để lớn lên khỏi phải chần trầu. Buồn lắm, ai cũng khinh...

Nói đến đây, nó cụp mắt xuống, mặt buồn. Tôi bứt rứt khi nhớ lại thái độ của mình, của các bạn lúc gặp Chuột anh tuần trước.

- Rồi... rồi tao sẽ dạy mầy biết đọc, biết viết... Rồi... mầy sẽ đi học lớp học đêm... Rồi... hai ba năm sau... mầy cũng giỏi như ai...

Mắt Chuột anh sáng lên nhưng chỉ được một giây, giọng nó lại ỉu xiu như củ:

- Chắc mầy chỉ nói cho tao mừng chớ chắc gì có ngày đó.

Tôi hùng hồn khẳng định:

- Nhứt định là vậy mà... để rồi coi... nếu mầy ráng học, mầy sẽ thi đậu tiểu học nè, rồi học lên nữa... người ta học lớp đêm ỉ xèo cũng có bằng Phổ thông như ai... Mầy nhớ chuyện Trần Minh khổ chuối mà mầy đã kể cho tao nghe không?

Mặt thẳng Chuột dịu lại, nó gật đầu:

- Ừa, ba tao kể tao nghe... Trần Minh nghèo còn hơn tao nữa...

- Ừa, không có quần mặc, phải lấy lá chuối che thân...

- Tối phải quét lá đốt làm đèn để học...

- Mà học lóm thôi, ấy thế sau đó Trạng Nguyên, vinh quy bái tổ lấy Công chúa.

Thằng Chuột ngồi thừ ra:

- Trạng Nguyên là bằng gì hở?

- Ờ... cũng cỡ tiến sĩ bây giờ đó... học hết Đại học nữa mới thi tiến sĩ.

Chuột anh hỏi dồn:

- Có khó bằng thi Phổ thông không? Chắc Trần Minh cũng học bổ túc văn hoá chứ bận làm lụng cực khổ...

- Hồi đó làm gì có bổ túc... giờ mới có... học với thầy dạy ở làng.

Thằng Chuột mơ màng một mình:

- Giả như mình được như Trần Minh, mình sẽ sung sướng lắm.

Tôi đùa:

- Có thể mày sẽ lấy được Công chúa nữa cà.

Thằng Chuột cười bẽn lẽn. Cười Công chúa thì nó không tin và cũng không ước, nhưng đồ đạt, thành tài bằng sự chăm chỉ, tự học thì nó hẳn mơ ước lắm. Cứ nhìn mặt nó thì rõ, mắt nhìn đâu đâu trong khoảng không, nhưng gương mặt thì lộ ra vẻ cương quyết, vẻ cương quyết của người tự hứa với lòng mình.

Hình như thằng Chuột quên mất chuyện tôi nhờ. Nó tiếp tục mở vỏ đánh vằn. Sốt ruột tôi nhắc:

- Thôi, hái giùm tao mấy bông sen, chứ không chiều quá làm sao biết bông nào đẹp bông nào xấu.

Chuột anh định nói gì nhưng thôi, nó gấp vỏ lại một cách luyến tiếc rồi chậm chạp bước xuống đầm sen. Nước ngập tới thắt lưng.

- Nhớ nhìn chung quanh xem có ai tới không. Sợ người ta la.

Tôi gắt:

- Có ma nào đâu, sen hằng hà sa số, xin có mấy bông, mày hái giùm có gì tao chịu trách nhiệm. Cùng lắm mình mua, chứ biết ai đâu mà hỏi.

Tôi chỉ cho Chuột anh những bông sen đẹp nhất, chỉ tội hơi ở xa bờ. Chuột anh quay lại gần ngay:

- Xa bờ quá, hái lâu... lỡ người ta tới... Sen gần bờ cùng lắm họ cho...

Không lẽ tôi lỡ hứa với Chi rằng sẽ tìm được những bông sen đẹp nhất mà lại đưa ra toàn loại nở to, sắp tàn, hoặc búp non sao. Đó chưa kể phải để qua đêm. Vả lại, nhìn những bông sen xa bờ tươi đẹp quá tôi lại thấy ham nên cố ép Chuột anh:

- Mày ráng ra ngoài chút thôi, đó, còn có mấy bước thôi mà...

Chuột anh tắc lưỡi, thận trọng đi ra xa hơn chút nữa.

- Ai cho tụi bây phá sen của người ta. A, hái trộm hả? Cha chả...

Tiếng quát to làm tôi giật nảy cả mình. Mãi nhìn theo Chuột anh tôi không để ý gì. Sau lưng tôi là một người đàn ông lớn tuổi, vạm vỡ, ý chừng người chủ đầm đang lom lom quắc mắt nhìn Chuột anh.

- Đi lên.

Ông ta lại quát thêm tiếng nữa.

Chuột anh sợ hãi lội lên bờ mặt mày xanh xám. Tay nó vẫn còn ôm một bó sen. Tôi sợ hãi không kém, đứng im như trời trồng. Người đàn ông bước xuống ruộng, băng về phía Chuột anh.

- Ai cho phép tụi bây ăn trộm sen? Mới bây lớn mà đã học thói trộm cắp hả? Không trị tụi bây lòn mặt ăn quen hả?

Người đàn ông tóm lấy áo Chuột anh, mặt dữ dằn, quát tháo. Thằng Chuột co rúm người lại, tay khoát khoát, miệng muốn van xin nhưng chỉ lí nhí trong cổ họng.

Tôi lạnh người đi khi thấy ông ta quay sang phía tôi.

- Mày với nó đi với nhau phải không? Cho mày về Công an phường để tra xem ăn trộm bao nhiêu lần rồi. Hèn gì tao cứ mất sen hoài.

Viễn cảnh bị bắt giữ ở Công an làm tôi sợ hãi. Càng sợ hơn nếu chuyện này đến tai ba má, thầy cô, bạn bè, rằng tôi là một tên ăn trộm bị bắt quả tang. Tay tôi run lập cập. Chân hầu như đứng không vững, lòng bối rối, tim co thắt lại vì sợ. Tôi muốn van xin, muốn thú nhận với người đàn ông kia là mình chỉ trót dại một lần, nhưng sao cổ họng khô cứng lưỡi như thụt vào.

- Nó hái bán cho mày phải không. Nào, đứng đấy, đứng đấy...

Bất ngờ, cổ họng tôi bật ra tiếng kêu:

- Không... không... Tôi không biết... tôi không biết nó...

Vẫn chưa kịp hiểu mình vừa nói gì thì hai chân tôi đã nhanh nhẹn thụt lùi rồi như người bị ma đuổi, tôi bỏ chạy, chạy miết... chạy mà không một lần quay đầu nhìn lại.

Về đến nhà, tôi mới dám dừng lại thấp thỏm nhìn quanh. Không có ai đuổi theo tôi cả. Nhưng vẫn chưa hết sợ, tôi lẩn ra sau hè, rửa sạch bùn đất vào phòng thay quần áo. Lúc ấy, tôi mới bắt đầu nhớ lại mọi việc và nhớ đến Chuột anh. Trời đất, tôi vừa gây ra chuyện gì vậy? Tôi đã xúi Chuột anh hái sen, rồi tôi chối tội mình, bỏ trốn để Chuột anh ở lại một mình chịu trận. Chuyện gì sẽ xảy ra cho Chuột anh đây? Nếu nó bị bắt, bị tù... Không biết tôi sẽ hối hận đến thế nào? Tôi, thằng học trò lớp Tám, thường vênh váo là thầy giáo của một học trò, đã đành đoạn bỏ chạy để trò rước lấy tất cả hận quả không may. Nếu tôi là thầy giáo, tôi là một thầy giáo không xứng đáng, nếu tôi là một người bạn, tôi là một thằng bạn hèn nhát. Tại sao tôi lại đối xử với Chuột anh như vậy? Tôi tự hỏi mình, tự hành tội mình mà vẫn không thấy nhẹ lòng. Có thể bây giờ Chuột anh đang bị bắt giam ở phường... Lẽ ra tôi phải đứng lại, đỡ bớt tội cho Chuột anh, hay ít ra có hai đứa, Chuột anh cũng thấy nhẹ lo một phần... Đàng này... Hay là tôi chạy vào, tìm đến phường, năn nỉ mấy chú Công an thú tội với họ để họ tha Chuột anh... Hẳn vẫn chưa muộn... Tôi nhồm dậy rồi lại ngồi xuống... Mấy lần lương tâm tôi giục tôi đứng dậy nhưng trái tim hèn nhát của tôi cứ để nỗi sợ hãi lấn lướt. Tôi cứ ngồi vậy, không biết trời đã hoàng hôn, căn phòng tối lại, muỗi bắt đầu vo ve quanh tôi. Tôi gục đầu vào gối, lòng giằng xé bởi bao nỗi lo âu, sợ hãi, hối hận.

Tiếng xe của ba tôi đã vào đến hiên nhà. Mẹ tôi đang sắp chén bát lên mâm. Qua cửa sổ, ngôi sao hôm lẻ loi đứng cách xa những ngôi sao bé bỏng khác. Tôi tự an ủi mình, bây giờ đã quá muộn rồi.

Mẹ kêu. Tôi thần thờ đến bên bàn ăn. Những miếng cơm đắng ngắt trong miệng. Ngày mai tôi phải nói với Chi thế nào về những bông sen? Và mọi người biết chuyện...

- Linh đau bụng hả con?

- Ừa, em thấy nó uể oải... chắc đang nặng quá chớ gì?

- Con không được đi chơi vào giấc trưa nữa.

Tôi và nốt miếng cơm, trả lời ba mẹ với giọng nói như có nước:

- Dạ... nhưng con đâu có bệnh đâu.

Tôi rời bàn ăn và trốn mình vào góc học tập. Ở đây sẽ không ai quấy rầy tôi. Tôi sẽ bình tâm để suy nghĩ đến sự hèn nhát của mình.

"Muốn làm thầy giáo phải tập tành các đức tính chăm chỉ, trung thực, tốt bụng, kiên nhẫn, khiêm nhường, can đảm, bởi thầy giáo phải là tấm gương cho học sinh..."

Cô giáo đã nói vậy... Và mình đã tập tành được gì. Mình mơ ước lớn lên sẽ theo nghề dạy học. Vậy mà chỉ mới một chuyện nhỏ, mình cũng đã gây ra lỗi lớn. Mình đã rời bỏ bạn bè trong cơn hoạn nạn, ấy đã không tốt rồi. Mình lại còn chối bỏ lỗi mình để mặc bạn gánh chịu hậu quả thay cho mình là hèn. Tôi tự chửi rửa mình và lòng thầm mong Chuột anh tha thứ cho tôi.

9.

Những cơn giông liên tục suốt mấy chiều đã giam chân tôi trong nhà. Buổi lễ tổng kết cuối năm vẫn thuận chèo mát mái. Không có bông sen, nhưng hoa hồng thì nhiều vô kể. Những bông hồng tặng thầy cô, những bông hồng tặng bè bạn, ngày hôm ấy đầy ắp đến nỗi Chi không hỏi tôi những bông sen mà tôi đã hứa hái.

Mọi người đều vui tươi, hớn hờ. Phần thưởng Sinh vật dành cho tôi là một ngọc nhiên lớn, cô giáo chủ nhiệm đã bổ sung trong phiên họp giáo viên cuối năm theo đề nghị của cô giáo Sinh vật. Tôi chỉ vui được một chút rồi thì nổi buồn bã ở đâu lại kéo về đầy ứ lòng. Phần thưởng Sinh vật là lời nhắc nhở tôi về đứa bạn nhà quê, chân chất thất học. Đứa bạn đã bị tôi bỏ rơi một cách hèn nhát. Tôi cố quên đi vì dù sao đây cũng là dịp họp mặt cuối cùng rồi sau đó, bạn bè chúng tôi sẽ chia tay nhau đặng đặng 90 ngày. Nhưng không hiểu sao, cảnh vui trước mắt vẫn không xoá đi được cảnh đầm sen của chiều hôm trước.

- Ủa, Linh đứng đây hả? Vô dự liên hoan đi, sắp tới rồi.

Oanh tươi cười mời tôi, chỉ tay về phía lớp. Các bạn đã tụ ở đó từ lúc nào. Tôi chậm chạp đứng dậy, mặt dầu dầu. Tụi thằng Hoàng áp sát tôi trầm trồ gói phần thưởng, đứa nào cũng lăm le muốn mở ra xem, đến nỗi Hoa phải kêu lên:

- Phần thưởng của người khác mà mấy bạn cứ làm như của mình. Tò mò ít thôi. Bạn Linh còn phải đưa cho bố mẹ bạn ấy xem nữa chứ.

Tôi vẫn ngồi làm thinh. Tụi thằng Hoàng bực bội kéo nhau đi chỗ khác. Thằng Hoài nói mĩa:

- Cha, bữa nay nó lên dữ.

Chi dăm dăm nhìn tôi, hỏi nhỏ:

- Linh có chuyện gì không vui phải không?

Tôi lắc đầu bỏ đi trước đôi mắt ngỡ ngàng của Chi và Hoa. Thằng Phú đi theo tôi, tính nó dăm nhắt trong bọn. Phú bá vai tôi hỏi nhỏ:

- Bộ mày có gì không vui phải không? Ba má mày mắng hay bà già bệnh.

Tự nhiên, tôi muốn thổ lộ bớt một phần nào nỗi ảm ức của mình cho một người. Không nhìn thẳng Phú, tôi nói nhanh:

- Phú nè, nếu có hai đứa bạn mà một trong hai đứa bỏ chạy khi gặp hoạn nạn, để đứa kia chịu trận một mình thì mầy tính sao?

Không suy nghĩ, thằng Phú đáp liền:

- Còn sao nữa, nghỉ chơi nó ra sau khi đã dần nó một trận để đòi. Đó là thằng tòi, chứ bạn bè gì.

Tôi thốt người lại:

- Nhưng nếu nó hối hận?

- Ít ra nó phải biết mở mồm xin lỗi. Còn không, dẹp. Mà đứa nào chơi xấu mầy?

- Không, tao chỉ hỏi vậy thôi.

Lần đầu tiên trong quãng đời học sinh, buổi liên hoan cuối năm không gây cho tôi một xúc cảm đậm đà nào. Cả đầu tôi chỉ nghĩ đến Chuột anh, thằng bạn nhà quê tội nghiệp. Tôi cứ nghĩ mãi câu nói của Phú. Đúng, tôi không thể trốn mãi. Tôi phải gặp Chuột anh. Nhưng liệu Chuột anh đã được thả về chưa hay Chuột anh đang ở đâu? Nếu nó không bị bắt mà người ta chỉ đền tiền, nó lấy đâu ra tiền trả cho chủ đầm? Mấy anh Công an có thông cảm cho nó không?

Các câu hỏi đó ám ảnh tôi suốt ngày suốt đêm. Hôm nay, tôi quyết định phải đi vào đầm cho bằng được, dù trời có mưa. Bên ngoài, những đám mây đen đùn đẩy ngồn ngộn một góc trời. Tí nữa đây thế nào cũng có một cơn mưa rào kèm với sấm chớp ghê người. Mẹ tôi không bao giờ cho tôi ra ngoài khi cơn giông sắp đến và cả lúc cơn giông vừa dứt. Mẹ sợ sét đánh cây ngã rất nguy hiểm cho người đi đường. Tôi vâng lời mẹ bởi chẳng thú vị gì khi đi ra ngoài dưới cơn mưa rào, sấm sét. Nhưng hôm nay, tôi nóng ruột quá. Bị ray rút mãi vì hành động hèn nhát của mình, tôi tìm cách lén ra khỏi nhà. Mặt trời bị mây che khuất nên râm mát hẳn. Đây đó có những bóng người vội vã với đường cày trên mảnh ruộng còn tro trụi. Tôi dỗi mắt khắp nơi, không biết mình phải kiếm Chuột anh chỗ nào.

Một bóng nhỏ quen quen trên lưng trâu đang lững thững men theo bờ ruộng. Tôi mừng rỡ, chắc là Chuột anh, cách cầm roi ve vẩy và chiếc áo ca rô có vẻ sạm màu hơn dưới ánh trăng dịu. Tôi bắt tay làm loa:

- Chuột anh... Ê... Ê... Chuột anh.

Cái bóng nhỏ trên lưng trâu quay lại. Đúng là Chuột anh. Tim tôi đập mạnh, cục đá đeo ở tim rơi mất, nhường chỗ cho sự ngạc nhiên, Chuột anh rời khỏi lưng trâu, chạy về phía tôi,

bằng qua những mô đất lồi lõm. Gió thổi bật hai cánh áo không cài nút ngược ra sau phơi khuôn ngực đen cháy.

- Mấy bữa rày chiều nào cũng có giông. Biết là anh không ra được, tui phải học tới học lui bài cũ, chán dễ sợ.

Chuột anh vừa thở hào hển vừa nói vừa cười. Nó chìa quyển tập trên tay cho tôi xem. Da lưng bàn tay Chuột anh vắt ngang những lần đỏ bầm. Không lẽ nào nó bị người đàn ông ở đầm sen đánh đập? Tôi chỉ vào tay Chuột anh hỏi:

- Mày bị...

Chuột anh cười tự nhiên:

- Ủa, bữa đó đó, mấy chú Công an ở phường không nhốt nhưng về méc với ba tui... Ông quánh...

Rồi nó vuốt vuốt lên vết roi:

- Hồng sao, thoa muối rồi. Mới đầu đau quá đầu viết tập được, bữa nay thì như thường.

Tôi nghe nghèn nghẹn. Những lời xin lỗi của tôi muốn nói tắt ngang, bởi lời nói có ăn thua gì so với sự lo sợ và đau đớn mà Chuột anh đã chịu. Lúc này tôi mới thấm thía được câu nói của mẹ tôi mỗi khi tôi phạm lỗi: "Không nên gây ra lỗi lầm để rồi xin lỗi, lời xin lỗi chỉ cốt cho lương tâm mình yên ổn, chính yếu là nên sửa đổi hối lỗi để không bao giờ phạm lại lỗi ấy. "

- Không có bông sen anh có bị sao không? Bữa đó tại ham quá... Xui thiệt...

Giọng Chuột anh bình dị, không đượm chút trách móc nào. Tôi ấp úng không biết phải nói gì. Cuối cùng tôi tránh sang chuyện khác:

- Bữa nay học tiếp chứ?

Chuột anh hăm hở gạt đầu. Chúng tôi ngồi xuống bãi cỏ mở cuốn tập vắn. Tiếng đánh vắn tập đọc của Chuột anh ê a trong gió chiều.

Khi Chuột anh vừa thuộc hết một trang và tôi định bày nó làm tính thì đằng xa nghe vang lại những tiếng sấm rền. Phía đầu núi, mây dùn thành từng lớp như xây thành. Thỉnh thoảng, vài ánh chớp loé lên vẽ những vạch sáng ngoằn ngoèn như muốn xé toang bức màn mây. Tôi ngừng nói, nhìn lên trời lo ngại. Chuột anh nhòm người nhìn quanh kêu lên:

- Chết cha... con Nâu... nó đi xa quá, lúc này quên cột dây.

Không kịp nhặt vở hoặc nói thêm tiếng nào, Chuột anh đã vùng chạy xuống ruộng.

Gió thổi mạnh hơn. Tiếng kéo kẹt của hàng tre nghe nặng nề như tiếng nghiêng răng trèo tre. Gió xạc xào trên mặt đầm sen, những bông súng bông sen, cả những thân lá to cũng chao đảo. Mặt nước gợn sóng hắt lên lá sen những viên ngọc trắng trong lăn tròn trên mặt lá.

- Mưa.

Tôi kêu thầm rồi vội vàng đứng lên. Chuột anh đang thúc trâu về phía tôi.

Ý chừng con trâu sợ sấm nên cứ lồng lên từng chập. Chuột anh ngoắc tôi:

- Tới đây, leo lên trâu tìm chỗ núp. Mưa sắp tới đó.

Mưa đã bắt đầu lác rác. Cánh đồng phía xa như nhuộm một làn sương mỏng. Chuột anh la lên:

- Không kịp rồi, thôi lẹ lên vô đại đây đi.

Con mưa tới nhanh đến nỗi tôi không kịp cân nhắc chỉ biết nổi chân Chuột anh và con Nâu. Khu vườn tưởng bít kín vậy mà lại mở ra một con đường nhỏ với cái cổng tre khép hờ. Mưa làm cho vườn cây trở nên vắng vẻ quá chừng. Rồi mưa không tưới ướt tôi nữa và tôi thấy mình đứng dưới một cái lều trống huếch nép cạnh một bụi tre già. Chuột anh vẫn còn lui hui cột trâu vào một gốc tre. Trâu và người, ai cũng ướt như chuột lột. Chuột anh cởi áo vắt kiệt nước mưa. Tôi cũng như nó, trong khi Chuột anh kể lể.

- Đây là vườn của ông Ninh. Nhà này ông cho bà con ở, mới lấy lại. Ông có cái nhà chính lớn lắm ở trong kia kìa.

- Không có ai hết.

- Ừa, ai vô lấy mấy cây tre này.

Tôi nhớ lại bữa hái bông sen đâm lo xa:

- Lỡ có người thấy họ có la mình không?

Chuột anh cười:

- La sao được. Hồng lẽ ông để cho trâu ông ướt. Thỉnh thoảng ông có nhờ tui ra đây canh vườn cho ông, canh ban đêm.

- Mày hồng sợ hả? Mà bộ ông không có người nhà sao phải nhờ mày?

- Ông không có con. Giàu quá mà không có con. Ông nói với ba tui nếu tui chịu khó ông nuôi tui đó.

Tôi bấu môi:

- Nuôi sao không cho ở nhà đi học, bắt làm hoàì?

- Nhưng tui đâu muốn làm con nuôi ông. Tui cũng có cha chó bộ.

- Nhưng hổng lẽ mày cứ chần trâu hoàì cho ông?

Chuột anh gãi đầu, gãi tai:

- Ủa... nhưng ba tui nói cứ làm đỡ, nếu trời thương cho ba tui có tiền tậu trâu thì tui về chần trâu nhà.

Tôi thở ra chán nản:

- Thì cũng là chần trâu...

Chuột anh cãi:

- Nhưng trâu của mình mà... Nói vậy chó xa con Nâu, nhớ lắm. Nói gì nó cũng hiểu, cũng biết...

Vừa nói Chuột anh vừa vuốt lưng trâu ra chiều thương lắm.

Tôi ngồi làm thinh không biết nói gì thêm, chỉ thấy thương thương nó lạ. Chẳng bù với tôi, được học hành đầy đủ, không thiếu thốn thứ gì. Mẹ lại cứng không cho làm việc nặng, để sức cho con nó học - mẹ thường chống chế khi ba tôi than phiền mẹ ít sai bảo tôi việc nhà. Giá như Chuột anh chỉ được một nửa của tôi có lẽ giờ này có thể nó là bạn cùng lớp với tôi cũng nên.

- Nếu ngày nào anh cũng dạy học, biết viết biết đọc, ai dám cười tui dốt. Rồi biết đâu tui xin được việc làm ở xã chẳng hạn, ba tui sẽ mát mặt lắm đó.

Vừa nói Chuột anh vừa cười, ánh mắt rực vì hy vọng về một tương lai tươi đẹp hơn hiện tại. Tôi như lây sự phấn khởi đó, hoà theo:

- Mày đi làm nè, xã cho mày học bổ túc văn hoá nè, lúc đó mày thi đậu phổ thông... vô đại học làm thầy giáo... le nghe, thầy giáo dạy học là hết sẩy. Lúc ấy chó có quên ông thầy nhỏ này nghe mày.

Thằng Chuột mơ màng nhìn ra ngoài vườn. Niềm mơ ước đưa cả nó và tôi đi xa, quá xa thực tế. Cả hai cứ ngồi vậy thêu dệt tương lai. Quá hứng chí, tôi trịnh trọng hứa:

- Dứt khoát hè này tao sẽ dạy mày làm được luận văn cho mày xem.

- Luận văn là gì vậy?

- Là... là bài văn... à... bài viết về một cái gì đó. Thí dụ như tao ra đề: mày tả con gà. Mày sẽ viết tả con gà từ đầu đến cuối... hoặc tao biểu tả trò chơi nào mày thích nhất thì mày kể ra...

Chuột anh reo lên:

- Chắc nhe... chắc nhe...

- Sao không chắc? Cam đoan mày đọc được báo, được truyện, viết thư...

- Sướng thiệt. Tao sẽ viết thư cho Đài. Trờì, tao khoái viết thư dễ sợ. Dì Bảy tính viết thư yêu cầu Đài bản vọng cổ "Cô gái bán lồng đèn" một tuần sau, bắt Đài nghe được liền. Hay thiệt. Đã đã là.

Đang tươi cười, bỗng dưng Chuột anh nghiêm mặt lại, giọng buồn buồn:

- Nói vậy, chớ chắc đời nào mà tui đi thi được phải không Linh. Tui đâu có tới trường.

Tôi không thể trả lời câu hỏi của Chuột anh, Đúng ra tôi không nghĩ rằng Chuột anh có thể thi cử đỗ đạt. Cả bản thân tôi nghe nói tới thi cử đã ớn lạnh lo lắng rồi hướng chỉ Chuột anh. Nhưng giấc mơ tôi vừa mới dệt cùng Chuột anh thì đẹp đẽ và lớn lao thế kia, làm sao tôi nói thật ý nghĩ của mình. Tôi chỉ biết an ủi:

- Mày ráng xin ba mày cho đi học bổ túc đi. Nếu học hết cấp là người ta cho đi thi.

Chuột anh rầu rĩ:

- Tui không muốn lớn lên cứ chẵn trâu hoài.

- Thì tao sẽ dạy cho mày biết đọc biết viết mà.

- Nhớ nhe. Nghéo tay đi.

Tôi đưa một ngón tay ra ghé vào ngón tay Chuột anh.

Cơn mưa đã dứt tự bao giờ. Bầu trời xanh ngắt như chưa từng có cơn giông đi qua. Ánh sáng rực rỡ toả lan xuống vườn làm hơi nước bốc lên dật dờ như khói.

Chúng tôi ra khỏi vườn. Tôi muốn về vì sợ mẹ biết mình đã đi chơi khi có giông.

Chuột anh dặn vói theo:

- Nhớ mai vô dầm dáy làm luận văn nghe. Nhớ trưa tui chờ ở đây.

Tôi gắt:

- Chưa viết thông đã làm luận văn, viết cho giỏi đã.

Chuột anh vẫn cứ dận dò:

- Nhớ nghe... Trưa mai nhớ vô nghe...

Tiếng dận dò của Chuột anh bị tiếng kêu của con Nâu át đi. Tôi đã đi khuất sau một khúc quanh.

10.

Tôi đã thất hứa với Chuột anh. Sau cái hôm dầm mưa trở về nhà, tôi lên cơn sốt, hết nóng rồi lạnh. Cạo gió, xông hơi, uống thuốc, nhưng cơn sốt không lui. Nhiệt độ cứ 38, 39 độ. Bố tôi nghi tôi bị sốt xuất huyết bèn đưa tôi nhập viện xin khám nghiệm.

Hơn một tuần, cơn sốt mới lui, tôi ra viện, thân thể gầy ốm như một bộ xương cách trí. Lúc xe xích lô chở tôi về ngang qua trường học, tất cả cánh cửa lớp đều đóng kín, sân trường vắng hoe, phượng đỏ rơi đầy, lòng tôi nao nao nỗi nhớ không tên. Nhưng mẹ tôi vui mừng nói:

- May thằng Linh bệnh nhằm lúc nghỉ hè, có thời giờ dưỡng sức.

Tôi thì có cảm giác như mình xa cách các sinh hoạt hằng ngày cả năm trời. Cái gì cũng có vẻ sống động nhanh nhẹn. Tôi muốn gặp gỡ bạn bè, tham gia chương trình sinh hoạt hè, nhưng mẹ tôi gìn giữ tôi quá cẩn thận. Ra gió, ra nắng một chút là bà đã la ầm ĩ. Và mặc dù tôi đã hồi sức, muốn chạy nhảy, nô đùa, đi thăm bạn bè, nhưng mẹ tôi đều cấm. May quá, thằng Hoàng đã đến đúng lúc. Nó nhắc tôi đi ghi tên sinh hoạt hè để lấy điểm sinh hoạt cho niên học tới. Lúc bấy giờ mẹ tôi mới dễ dãi một chút, nhưng cũng dận dò cẩn thận:

- Con phải từ từ, chưa khoẻ hẳn đâu.

Thằng Hoàng thăm thì bên tai tôi:

- Nhớ tuần sau đi sinh hoạt nghe. Tụi con Chi, con Lệ nó sinh hoạt ở phường nó, chương trình sinh hoạt toàn công tác xã hội. Coi chừng bọn mình thua thì ê mặt.

Tôi ham lắm, cố ăn uống nhiều và vâng lời để mẹ không phiền trách mới mong đạt được mục đích. Quả thật, tôi khoẻ ra trông thấy, nhưng mẹ tôi vẫn cứ rên rĩ:

- Con còn xanh mướt hà.

Tôi phải hứa lấy hứa để:

- Con chỉ ghi tên và có mặt chớ mới đau dậy, mấy anh ấy không bắt con làm nhiều đâu. Mẹ yên chí.

Cuối cùng, mẹ tôi cũng đồng ý.

Thứ hai, đó là một ngày mới. Tôi sửa soạn tề chỉnh gọn gàng. Bầu trời tuyệt đẹp. Mùa hè sáng tươi và chói chang ánh nắng.

- Linh ơi, Linh...

Tiếng con gái ới ới trước cửa nhà. Tôi chạy ùa ra.

- Ủa Chi...

Chi dắt xe đạp vào hiên, cười nói:

- Nghe Linh bị bệnh, định đi thăm mấy lần, nhưng kẹt công tác nhiều quá. Nghe nói bên phường Chi "chuyên trị công tác xã hội" hả?

Chi cười:

- Cha, đau mới dậy có khác. Yêu đời dữ. Đúng ra Chi phụ trách một tổ đi điều tra về số trẻ em thất học ở phường nhà.

Câu nói đùa của Chi chợt xé tan bức màn mù mờ của ký ức. Một hình ảnh hiện lên rõ nét. Chuột anh. Hèn gì cả mười ngày nay tôi cứ có cảm giác mình quên một việc gì mà không nhớ lại được. Tôi đã hứa với Chuột anh và tôi đã không đúng hẹn. Giữa hai đứa, lần nào tôi cũng là người có lỗi, nhưng lần này tôi không chủ tâm. Tôi chỉ bức mình làm sao mà có thể quên bằng chuyện này như chưa từng có Chuột anh trên đời.

- Ủa, sao tự nhiên Linh trầm tư buồn bã vậy? Bộ Linh còn mệt hả?

Tôi giật mình xua tay:

- Không, mình vừa nhớ lại một chuyện.

- Chuyện gì vậy? Chi nghe được không?

Tôi thở dài. Khó nói thật. Đây chỉ là chuyện riêng. Tôi tránh né:

- Không có gì quan trọng đâu. Chi kể cho Linh nghe chuyện sinh hoạt hè bên ấy đi. Biết đâu là kinh nghiệm cho tụi mình.

Chi tươi cười:

- Đâu có gì mà làm kinh nghiệm.

- Nhưng cảm tưởng của Chi thế nào? Phải có chứ.

Chi nói giọng rầu rầu:

- Chi thấy trong lòng mình có cái gì đó không yên. Các bạn có đời sống vất vả quá trong khi bọn mình lại sung sướng, đầy đủ.

Tôi đưa mắt nhìn Chi với niềm thông cảm sâu xa. Tình cảm này tôi đã nhận biết một buổi chiều mưa trong khu vườn vắng. Chuột anh cũng là một số phận đáng buồn như những số phận khác mà Chi được biết.

- Linh biết không, rất nhiều bạn trạc tuổi mình hoặc lớn hơn nữa mà vẫn chưa biết quyển vở, cây bút là gì. Có bạn cam tâm, chịu đựng, chấp nhận cảnh khổ đó, nhưng cũng có nhiều bạn ao ước được đến trường, mong muốn biết đọc, biết viết, tính toán, song vì hoàn cảnh đành chịu thất học.

Tôi kêu lên:

- Đúng thế... Mình phải làm sao đây?

Chi lắc đầu:

- Dù sao tụi mình chỉ là những học trò lớp tám, bạn bè mình, có người còn chưa dám ra khỏi nhà nữa là... Chi cũng vậy, nhưng may nhờ có sinh hoạt hè, được hướng dẫn, được nhìn thấy tận mắt, Chi cũng góp được chút lòng của mình để giúp đỡ mấy bạn ấy.

- Chi làm gì?

- Chi đăng ký với anh phụ trách Đội là sẽ giúp các bạn ấy qua ba tháng hè sẽ đọc được, viết được.

Tôi cảm phục nhìn Chi mà tiếc cho mình vì ốm nên để mất một thời gian.

- Còn Linh thì sao, đã bắt đầu sinh hoạt chưa?

Tôi hơi mắc cỡ:

- Chiều nay, Hoàng qua rủ Linh... Mới bắt đầu... nhưng...

Tôi không biết có nên thuật chuyện Chuột anh cho Chi nghe không? Chi không phải là một cô bạn ông ọ. Vả lại, Chi đã có một tấm lòng với các bạn bất hạnh như vậy, tại sao tôi phải ngại ngần khi kể chuyện về Chuột anh. Chi không coi rẻ những người thất học lẽ nào Chi lại khinh Chuột anh và cười tôi.

- Mình cũng có dạy một đứa bạn mù chữ. Bây giờ nó đã biết đọc sơ sơ rồi.

Nói đến đây, tôi chợt cảm thấy xấu hổ bởi sự khoe khoang của mình: công sức bỏ ra chưa bao nhiêu mà đã xưng thầy, kêu học trò...

- Linh nói tiếp đi... Chuyện đáng nói đó nhen.

Chi hơi trêu tôi, nhưng tôi không để ý chỉ cố gắng kể sao cho trung thực mà không đề cao mình.

- Nói cho cùng, hai đứa bày cho nhau. Chuột anh muốn học chữ, mình hướng dẫn. Bù lại, Chuột anh truyền cho mình bao nhiêu kinh nghiệm về cây cối, sinh vật ở ruộng đồng.

Chi gật gù:

- Vậy té ra Linh tiến bộ về môn Sinh vật một phần là do Chuột anh phải không? Vậy mà Linh chẳng giới thiệu bạn mình cho bạn bè...

Nghe Chi trách, tôi nhớ lại buổi gặp gỡ ở ven đầm. Chính vì tôi không dám giới thiệu thằng bé chần trầu nhếch nhác ấy là bạn mình mà các bạn đã có ý nghĩ nghi kỵ coi thường, xúc phạm đến Chuột anh.

- Để hôm nào rồi mình sẽ giới thiệu. Chuột anh ở trong đầm sen...

- Bây giờ còn sớm, hay tụi mình vô đầm sen chơi đi...

Hoàng oang oang bên tai tôi. Nó vào nhà và chắc chỉ nghe được câu cuối. Nhưng Chi lại đồng ý ngay.

- Hoàng tới rồi. Còn sớm, bốn giờ mới sinh hoạt phải không? Mình vô đầm sen rồi Linh giới thiệu luôn. Bữa khác nhiều khi Chi bận không đi được.

Tôi cũng đang mong gặp Chuột anh. Lâu không gặp tôi chắc nó thất vọng lắm. Chuột anh nào biết tôi bị bệnh. Lần này tôi sẽ rủ mấy đứa bạn, kể cả Chi thay phiên nhau giúp Chuột

anh. Có thể chính nhờ vậy mà Chuột anh đạt được mơ ước của mình chẳng. Tôi nhanh nhẹn gạt đầu, lòng nôn nao vui mừng.

Cánh đồng xanh ngắt màu mạ mới. Không còn những đám ruộng khô nẻ, không còn cảnh thình lạng vắng vẻ. Mạ đã lên, rải rác đây đó những bóng người đang cấy trên ruộng. Đầm sen thừa thớt hoa, và thay vào đó vô số gương sen hình nón lật ngược màu xanh nõn.

- Linh có hẹn ở đây không?

Tôi thất vọng nhìn quanh. Ruộng thế này đâu ai dám thả trâu ăn rông. Có thể Chuột anh phải đưa trâu đi ăn chỗ khác. Tuy vậy, không hiểu sao tôi vẫn tin rằng Chuột anh không thể quên chỗ hẹn thường xuyên của hai đứa. Dù tôi không giữ đúng lời hứa, nhưng Chuột anh vẫn chờ tôi ở đây mỗi ngày.

- Sao, nhà bạn của Linh ở khúc nào?

Tôi đành nói:

- Mình vẫn hẹn nhau ở đây, chờ một chút nữa.

Bây giờ, Hoàng mới hiểu mục đích của chuyến vô đầm sen đột xuất này là vì cái hẹn gì đó. Tò mò nó kéo tay tôi hỏi:

- Ủa hẹn với ai vậy Linh, vậy mà tao cứ tưởng đi chơi.

Chi cười:

- Hoàng chỉ thích đi quây. Nè để Chi nói cho nghe...

Tôi chỉ dám cỏ thường ngồi:

- Mình ngồi chỗ đó mát rồi hãy bàn chuyện luôn.

Hoàng phốc một cái nằm lăn kênh trên bãi cỏ. Mấy trận mưa rào làm cỏ tươi tốt mịn màng. Mùi thơm của cây lá đất đai nghe quen thuộc và dễ chịu. Tôi cũng muốn nằm dài như thằng Hoàng nhưng ngặt có Chi, bề nào cũng phải giữ lịch sự trước mặt bạn gái. Tôi kéo Hoàng dậy:

- Kỳ quá Hoàng, chẳng lịch sự chút nào.

Hoàng nhồm dậy cầu nhàu:

- Ra đồng cỏ mà ngồi như trong phòng khách, thiệt là dỏm. Nè, Chi vừa nói gì nói tiếp đi.

Chi cười:

- Thì hồi nãy Hoàng thắc mắc, Chi định kể nhưng Hoàng không có vẻ muốn nghe nên Chi cũng... quên luôn.

Hoàng nháy nháy cặp mắt liếng:

- Bọn con gái chúa làm khó. Hèn chi trong lớp mấy đứa ngán Chi lắm, nhứt là giờ truy bài trước giờ học.

- Thôi, nghỉ hè, không nhắc chuyện cũ nữa. Vả lại, Chi khó là có lợi cho các bạn, nhứt là các bạn lười học bài như... Hoàng vậy.

Chi cười phá lên. Tôi cũng cười to trước gương mặt cau có của Hoàng. Rồi bỗng Hoàng cũng cười phá lên theo.

Có tiếng trâu ghé ọ kêu con từ xa. Tôi giật mình đứng dậy. Bỗng một con trâu đang băng ngang theo bờ đắp, trên lưng trâu vắt vẻo một thằng bé với chiếc nón cời quen thuộc, với chiếc roi tre nhịp nhàng.

- Chuột anh phải không?

Tôi không trả lời mà bước về phía trước. Tôi sẽ nói trước để Chuột anh khỏi phải bỡ ngỡ, mặc cảm về sự có mặt của hai đứa bạn rằng Chuột anh là bạn tôi cũng giống như Chi, như Hoàng, tôi sẽ giới thiệu họ với Chuột anh và họ sẽ giúp tôi hướng dẫn Chuột anh học vào những lúc tôi không thể đến.

Tôi cười với Chuột anh, nhưng nụ cười như cứng lại trên miệng. Con Nâu, đúng là con Nâu với hai chiếc sừng cong vòng và một vết sạm nâu chạy dài trên trán xuống tận mũi. Song Chuột anh lại không phải Chuột anh. Một thằng bé lạ hoắc, nhỏ hơn Chuột anh mà rất giống Chuột anh.

- Chuột anh đó sao?

Tôi ngạc nhiên không nói được lời nào. Con Nâu dừng lại một khoảng trước mặt tôi. Chi và thằng Hoàng sợ trâu cứ rập rình đằng xa, chỉ trỏ.

- Anh là... anh Linh?

Thằng bé hỏi mà không rời lưng trâu. Tôi gật đầu. Thằng bé mừng rỡ nhảy xuống đất đến bên tôi ra vẻ thân thiện:

- Anh Chuột anh nhắn em tìm anh cả mười ngày nay rồi mà không gặp. Chiều nào trước khi cho trâu về em đều ghé qua đây. Ảnh dặn anh thích ngồi đây lúc mặt trời lặn lắm.

Quả thật thằng bé có quen biết với Chuột anh. Không chờ tôi hỏi thằng bé tiếp tục kể lể:

- Em cứ ở đây, mặt trời chưa lặn là em chưa dám về. Còn hôm nào có giông em mới về sớm. Như vậy là anh đâu có ra đây phải không?

- Sao Chuột anh không ra đây? Bộ nó bình hả? Mà em là gì của Chuột anh?

- Em là Chuột em, em của anh. Ảnh nhờ em nhắn với anh là ảnh không ra đây được nữa.

Tôi không tin vào lỗ tai mình, hỏi gặng:

- Kỳ vậy, làm sao mà không ra được. Hồng rảnh nhiều thì chiều chiều ghé ra một chút để học chứ.

Chuột em lắc đầu khẳng định câu nói của mình:

- Ảnh không ra được, ảnh đi xa rồi.

Tôi ngẩn ngơ nhìn. Hẳn có sự lầm lẫn nào đó, chứ không lẽ. Ra khỏi mấy trăm thước đầm sen nó còn chưa đi được hướng hồ...

Chi và thằng Hoàng đã đến đứng vây quanh Chuột em. Chi hỏi:

- Ủa, đi đâu mà xa, tại sao phải đi?

- Ảnh vô Quảng Ngãi làm đường rồi.

Tôi có cảm giác bất hảo cả người, không biết vì đau mới dậy phải đi nhiều mệt hay là vì cái tin Chuột anh đã đi mất.

Tiếng Hoàng chép miệng:

- Vậy là thằng Linh hết thành thầy. Học trò bỏ thầy...

Chi gắt:

- Sao chuyện gì Hoàng cũng đùa được. Im xem thằng nhỏ này nói gì.

Tôi không để ý đến lối đùa của thằng Hoàng, tâm trí chỉ băn khoăn tại sao Chuột anh lại phải đi xa như vậy. Tối kéo Chuột em ngồi xuống bãi cỏ:

- Có chuyện gì mà Chuột anh phải đi xa? Bộ Chuột anh có bà con ở trống hả?

- Ảnh đâu có muốn đi. Ba em bắt đi đó... Cũng tại bữa hái trộm sen. Công an phường bắt được méc với ba em...

Giọng kể lể của Chuột em như âm vang từ chốn nào xa xăm vọng lại. Thì ra hôm Chuột anh bị bắt về phường con Nâu bị bỏ quên ở trên ruộng, đến súp tối, ông Ninh mới kiểm ra dất về. Bữa đó Chuột anh bị đánh cho một trận tơi tả. Đã vậy, con Nâu bị bỏ đói meo không đủ sữa cho con nó bú làm nghe con kêu suốt đêm. Thêm mấy ngày sau, ruộng đã cấy mạ mà Chuột anh vẫn cứ rạ chỗ bờ đầm, không đi xa để con Nâu ăn no, trâu bị đói thường xuyên. Ông Ninh cho người theo rình, thấy Chuột anh lóng ngóng mãi ở bờ đầm, cho là Chuột anh lười biếng. Vì thế, ông Ninh quyết định không thuê nữa.

- Ba em đánh ảnh một trận rồi dẫn qua năn nỉ ông Ninh nhưng ổng không chịu. Cuối cùng ba em phải thế em.

Thằng Hoàng chen vào:

- Trả về thì về. Sợ gì, để coi ai cần ai cho biết. Em đừng thèm làm với thằng chả.

Chuột em gạt nước mắt:

- Nhà em nghèo lắm. Mỗi đứa mỗi việc, đâu có dám ngồi không. Nhân bữa đó có chú Năm ở Quảng Ngãi ra, ba em gửi anh đi theo để học nghề làm đường. Ảnh năn nỉ khóc lóc. Không thích xa nhà, ảnh sợ. Nhưng ba em dọa đuổi đi luôn nếu ảnh không nghe...

Chuột em oà khóc nức nở. Chi vỗ về:

- Em đừng khóc nữa, ảnh đi năm ba tháng về lại chứ gì.

- Em nhớ ảnh lắm. Ở nhà cái gì anh cũng làm giùm em hết. Ảnh còn hứa vài ba tháng nữa, ảnh học viết học đọc thạo sẽ dạy em học văn. Vậy mà...

Chuột em lại tấm tức khóc. Tôi ghen ngào không biết phải nói gì. Giá như tôi không bệnh, tôi đã gặp Chuột anh rồi... Biết đâu, Chuột anh sẽ chẳng mất thì giờ trông ngóng tôi, làm tốt công việc của mình và Chuột anh sẽ chẳng phải đi xa. Đứa bé chẳng trâu thích học, chỉ mong đến một ngày nào đó viết được một bức thư, và làm một nghề gì đó khác với nghề chăn trâu này. Vậy mà... ước muốn nhỏ nhoi như vậy cũng không thành được. Có phải lỗi ở tôi chăng? Nếu tôi không nhờ Chuột anh hái sen... Nếu tôi không trễ hẹn liên tục... Và nếu tôi biết cảm thông hoàn cảnh của một đứa bé nghèo... Ôi trăm cái nếu cũng chỉ là tưởng tượng, còn thực tế, Chuột anh đã đi xa rồi.

Tôi bùi gùi như vừa đánh mất một vật gì thân thiết đã lâu ngày.

- Thế Chuột anh có nhắn gì với anh không?

Chuột em à một tiếng nhỏ và đứng bật dậy:

- Thiếu chút nữa em quên. Chờ em một chút nghe.

Chuột em chạy vụt vào ngõ khu vườn ông Ninh. Một lát sau, nó trở ra tay nâng cao một cái sườn điều, cẩn thận đặt xuống trước mặt tôi:

- Ảnh dặn em đưa con điều én này cho anh. Ảnh vót tre làm suốt ngày trước khi đi đó. Ảnh nói có hứa với anh, có điều tiếc là không bày anh cách cột dây lèo kíp. Chỉ có ảnh là cột dây lèo kíp. Chỉ có ảnh là cột dây lèo chắc mà điều không chao.

Tôi nhìn cái sườn điều nằm im trên bãi cỏ, lòng bồi hồi nhớ lại buổi chiều đầu tiên gặp Chuột anh. Đã bao lần tôi vẫn tự cho à mình giỏi giang khôn ngoan, có học hơn thằng bé chần trâu đen đũi ấy. Nhưng đến bây giờ tôi mới hiểu chẳng có ai ngu hơn ai, chỉ vì hoàn cảnh. Và chỉ đến bây giờ tôi mới rõ tấm lòng của Chuột anh đối với bạn bè đẹp biết mấy.

Hoàng nâng cái sườn điều lên đưa qua đưa lại trên đầu. Không có dây lèo bao giờ bay cao. Tự nhiên tôi liên tưởng đến niềm mơ ước của Chuột anh cũng giống như cánh điều kia, không có cơ hội, không được bồi dưỡng nâng đỡ, dù là với những bàn tay vụng về, nhỏ bé của chúng tôi, thì cũng nằm yên bất động như cái khung rỗng tếch cứng đờ. Nhưng có lẽ nào lại như vậy? Không thể như vậy được. Ở đây, dù không có Chuột anh, tôi cũng sẽ cố gắng cột dây lèo, bồi giấy làm thân, dán đuôi, để chú điều này bay lượn ca hát như chiếc én trên bầu trời rộng và tôi cũng tin chắc rằng, nơi xa xôi kia, dù không có tôi, Chuột anh vẫn cố gắng vượt bức màn tăm tối hướng về phía ánh sáng, thứ ánh sáng trí tuệ huyền diệu cũng như ánh sáng cuộc đời. Mắt tôi đầy lệ... Tôi ve vuốt mãi cái sườn tre mảnh dẻ mà dai bền.

Tiếng Chi loáng thoáng bên tai:

- Chuột em về rồi, Linh.

Trên con đường mòn, bóng Chuột em nhỏ nhoi với con Nâu chậm rãi đi dần về phía xa.

Tôi nhìn theo. Không phải Chuột em mà là Chuột anh, với chiếc áo ca rô bác phếch bật cúc, với cái quần xà lỏn đen, chiếc roi nhỏ vung vẩy trong không khí những nét tương tượng, xa dần rồi khuất xa mãi mãi.

-- Hết --

Chia sẻ ebook: <https://downloadsach.com>

Follow us on Facebook: <https://facebook.com/caphebuoitoi>